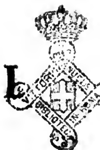

6
17 D
36

IACOBI GADDII
PATRITII
ET
ACADEMICI
FLORENTINI.
POEMATVM
LIBRI DVO.

PATAVII,
Apud Variſcum Variſci. M DC XXVIII.
Superiorum permiſſu.

Ad inſtantiam Pauli Frambottij.

ELOGIA,
SIVE IVDICIA
INSIGNIVM VIRORVM
DE OPERIBVS AVTHORIS.

Bartholomæi Vecchij Patricij Senensis
in Patauino Gymnasio Iur. Ciuilis
Professoris Primarij.

Mnia, quæ culto, Gaddi, complecte-
re libro,
Mirum, quàm doctis sint placitura
viris:
Optima multa, bonis quædam meliora
leguntur,
Talia quæ non sunt, sunt tamen illa bona.
Ergo & post cineres viuet tua fama superstes;
Non alitèr Librum qui facit, ille sapit.

Cæsar

Cæſar Cremoninus Iacobo Gaddio.

VIdi Elogia, & Carmina hiſtorica accuratè, atque elegantèr elaborata; habent manes eorum, quos memoras, vndè tibi debeant; habet Florentia patria, vndè ſibi gaudeat alumnum; habent vndè te laudent literati omnes. Gratulor ego tuæ iuuentuti præclarum ſtudium, Pergè; maiora in dies. Ex meo conducto rure in Villa Tituli liuiani.

Flauius Quærengus Iacobo Gaddio S. D.

LEgi libellum Elogiorum, quem puro ſtylo, & ſumma fide ſcripſiſti. Pictura, quæ conſenuerat, & à ſummo ad nihilum venerat, tandem Florentiæ reuixit, & floruit: & nunc tuo ſtudio atque opera augetur Hiſtoria, cum diſiectas, & obſcuras maiorum reliquias aptè componis, & notitia antiquitatis illuſtras. Florentini Heroes patrio calamo, & penicillo fideliter expreſſi ſpirant adhuc, licet extincti; Et vni acceptas referunt patriæ, & vitam, & immortalitatem. Sed caue, ne imminuas corporis robur aſſidua cogitatione, & nocturna vigilia, quibus adauges præclaras artes, & famam. Vale.

Dabo

Dabo hìc te, Jacobe Gaddi, cunctis,
Qui sies,
Praibo operi, quod meditaris, praibo nomini,
Non face, non luce indiges,
Sit Admirationis, sit Amoris hæc vox.
Ergo
Adsis, lector, quicunque es,
Siue à Poetarum latebris, siue è scatebris Philosophorum,
Siue è Theologorum nubibus,
Operis Auctor, quod vides,
Jacobus Gaddius:
Audisti Genus,
Et inclytæ, Illustrissimeque familiæ laudem impleuimus.
Audisti nomen,
Et
Præclarum virtutum Æstimatorem,
Scientiarum Thesaurum,
Εμψυχον βιβλιοθηκὴν
Spirantem Bibliothecam, Viuum Musæum
Adorato,
Florentiam vrbem patriam
Nouo atramenti rore irrigauit, nouo scribendi genere
Veterum manes, & cineres,
Vt iterum floreant, fecit
Iis è vetustissimis tabulis, èx antiquorum monumentis,
Hoc est
E tumulis, è tenebris euocatis
Iniecit vnus currentibus seculis doctis lineis lora

 2 *Labanti*

Labanti, occiduęque memoriæ fulcrum
Docto volumine,
Veritatis Cultor nulli adblanditur,
Assentatur nulli,
Sinceræ Gloriæ Æmulator
Affert cęno, affert Cęlo diem,
Lucem auro, & gemmis,
Nigro, piceoque lydio noctem suam,
Audisti, lector, quicunque es,
Ni doctus es, disce,
Ad Nominis, ad Famæ perennitatem
His lineis, ceu gradibus ascendendum,
His voluminum volandum Alis.

Fr. Iulianus Riccius Grecarum literarum
Publicus Patauij Professor Amoris,
& reuerentiæ Symbolum.

Illu-

Illustriss. Domino Iacobo Gaddio
D. Franciscus Maria del Monaco Siculus
Drepanitanus. C. R.

NIhil mihi antiquius, Gaddi Illustrissime, quàm tui similium admiratio, & amor. Disperream, nisi totus amem, quos litterarum, ac studiorum vnus ignis excoxit. Quid cum reliqua vulgarium hominum fęce, aut quid ab ijs exsuget mens, animus? pumicea omnia, merusque pumex supercilium, nomina, & seruorum myriades, si incomitatæ, si solæ ab eo radio, & luce, quæ viros facit. Ament in te, qui volent, quod auorum imagines cum astris numeres, quod illatæ fasces penè syluam faciant, quod non vnis humeris floruerint Romanæ Purpuræ, quod Infulæ plura capita consacrarint. Admirentur Gaddiam gentem tot compleuisse sua luce domos, Gallorum Reges etiam affinitate tetigisse, sacellis, superbisque domibus aerem angustasse. Ego tibi geminam Bibliothecam inuideo, alteram, quam viuus circumfers pectore illo tuo Musis sacro, & Gratijs; alteram regio splendore insignem, qua Florentiæ cluis. Vtraque penè ad animi defectionem careo. O quis dies, noctesque daret, vt vnà illìc tecum impallescerem? Quàm suaue inter tineas, trucesque blattas docto eo puluere, qui sępe cum libris ebibitur, incanescere? Quale è forulis ijs aurum legerem, è pluteis, scrinijsque quales gemmas? O messis mihi longè ea pretiosior, cum

Pire-

Pireneiſque ſub antris

Ignea fulmineis legere ceraunia Nymphæ :

At illam etiam augebis tuo volumine , & lumine, Illuſtriſs. inclytis Heroum monumentis, quæ paras: atque

Vt vnda impellitur vnda,

Vrgeturque eadem veniens, vrgetque priorem

ſic ego, dum vndique penè coarctor, ac vix ſufficio, qui reſpondeam, cur in libris edendis meis adhuc morer, te volens vrgeo; ibo poſt te, iuuenis doctiſſime, ſectabor, quæ dabis veſtigia, ſi præibis. Scripturienti ſeculo morem geres, morens geres amicis, & patriæ; imò tot carioſorum Heroum manibus, quorum nomen iam cineraſcet, ni calamo hocce tuo aureo nouus Hermes reuoces ab obliuione, ab inuidia: interim me ama, & redi. Patauij 8. Kal. Octob. 1627.

Lauren-

Laurentij Pignorij Adlocutio ad Heroas illustratos à Iacobo Gaddio.

FElices animæ, docto quas Gaddius ore
Nunc iterum ad Famæ florentis limina sistit,
Vos illi augusta contexite fronde coronam,
Qua patriam illustret vestro de munere gentem;
Insignesque ornet celebrato nomine Fastos.
Vos ille in tenebris olim, & caligine densa
Versantes rabido pius ò nunc eripit Orco,
Hocque licere vni mirantur fata, sed vltro
Annuit hanc vni laudem Cyrrhæus Apollo;
Qui puerum ad ripas Arni testudine blanda
Edocuit rigidas deducere montibus ornos,
Et medio in cursu properantes sistere lymphas.
Arne viden merito quæ nunc tibi gloria surgit?
Vellera vt exsaturent ardenti murice Nymphæ,
Ne longùm Ausonio se iactet syrmate Tibris?
Arne ades, & tota syluas tibi confere lauru,
Perlue & aurifero salientes gurgite ripas.

De Libro Carminum Iacobi Gaddij
Patritij Florentini.

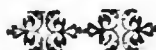
VIsebam Hetruscæ placidissima littora Floræ,
Littora mobilibus lenè canora vadis;
Vidi ego, nec ficta deludor imagine, circum
Tecta reuersuras ex Helicone Deas;
Scilicet, aiebam, quid nobilis hospita Pindi
Turba peregrinos audet adire lares?
Sic mecum, interea primam prodibat in auram,
Immortalem auram fœtus hic ingenij.
Auguror, augurium neque fallunt carmina, Librum
Obstetricantes hunc adiere Deæ.

Maximilianus Schleiniz. D. D.

Corolla

Corolla ex amenissimis Elogiorum campis
Atque ex dulcissimis Carminum floribus
Iacobi Gaddij Patritij Florentini
collecta.

G Adde decus Pindi, veterum dignissime Vatum
Bacchare, Apollinei gloria prima chori,
Ambigo, quid prius admirer, nùm vocis honorem
Palladiæ, an generis lumina clara tui.
Miror vtrumque iubar, cuperem præconia vtrique
Debita Castalijs concelebrare sonis:
Ast impar tanto, fateor mea Musa decori est:
Te vt cantem, cantum tu mihi cedo tuum.

Tu mihi cedo tuum cantum; quo flectere dicar
Diuite de fluuio carmina carminibus:
Ingenio insedere tuo Excelsæque Sorores,
Quique regit socias per iuga celsa Deas.
Posthac, vel taceant veterum monumenta virorum,
Vel plaudant verbis illa animata tuis.

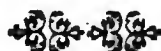

Verbis illa animata tuis decora alta loquantur
Heroum, Floræ quos aluere sinus.
Quam bene carminibus maiorum stemmata narras,
Cælestem sapiunt scilicet illa fauum.

† *Illa*

Illa fauum ſapiunt cæleſtem, fonte perenni,
Quæ refluunt, labris mella liquata geris.

Mella liquata geris, loquere, ipſa dulcior Hybla es,

O apis ipſe forem.

Sixtus Guarinus.

QVos tulit ætherias Heroes Flora ſub auras,
Obruta Lethæis turba iacebat aquis.
Gaddius occurrens patrio miſeratus amore,
Bis victa æternum Sorte peregit opus.
De Styge in oblitum dum Manes euocat orbem,
Præpes Oloriferos ſcandit ab orbe Polos.

Matthæus Vaijra Pedemontanus.

In Heroas Florentinos,
Cultissimo Illustrissimi Iacobi Gaddij
calamo celebratos

Felicis Osij Artis Oratoriæ Interpretis
in Gymnasio Patauino
Carmen.

ACcendit Sol luce diem, Sol sydera luce
Complet, inextincto lumine Sol radiat.
Nox erat, Heroum tenebris quæ mersa latebat
Gloria, quæ nulla digna latere die:
Sydera erant, peperit sibi quos Florentia, & Orbi
Heröas, terræ sydera, nata polo.
His noua lux, æterna dies superaduenit illi
Lumine clare tuo Gadde, lepore tuo;
Et tibi perpetuæ reserantur limina famæ
Victuro æternum docta per ora virum.
Macte. videt geminum sibi iam splendescere Solem
Patria. Tu terris, Sol dabit axe iubar.

Ex libro Elogiorum, qui inscribitur,

Marci, Iulij, Sereni, Philippi, Theangeli, Strozzæ, iucundissimæ consuetudinis cariores amici.

Iacobus Gaddius.

HIstoriam, ac Poesim (rarum doctrinæ monstrum) simul non inconcinnè copulatas spectabis is, qui Iacobi Gaddij nobilissimi iuuenis ciuium suorum Elogia & carmina historica peruoluet. Nouum certè ingenij specimen historicam nuditatem poeticis indumentis non vestire solùm, sed comptam, exornatamq; ita oculis proponere; vt mirum in modum illius pulchritudine legentium animi capiantur. Nunc cytharas tubis non insuauiter iunctas audimus, primùm, & felici nexu Clio, Terpsicoreque summorum Heroum res gestas recolentes nouum genus vnà modulari non dedignantur. Id totum Iacobi nostri exquisitissimæ industriæ referamus acceptum, qui natus Florentiæ, vbi ingeniorum pulchritudo cum regionis amænitate certat, ex amplissima Pittia familia in Illustrissimam Gaddiam cooptatus didicit, vt in sanguinis nobilitate, ità in scriptionum speciebus egregiam fieri posse mixturam. Equidem & viri elegantiam, eruditionemque admiror, & morum candorem æquè amo, atque suspicio. Hic Venetijs primùm studiorum conformatione mihi cognitus adeò me semper omnium officiorum generibus prosecutus est, vt inter cariores amicos non immeritò reponendus suo iure à me debitum hoc virtutum suarum testimonium exposcere videatur.

Laurentij Pignorij.

GADDI, cui diè la Cetrà Apollo, e'l canto,
E Minerua lo Stile alto, e sublime;
Per celebrar le belle anime prime,
Che diero à la tua Patria eterno vanto:

Ti prepara la Gloria aurato manto,
E con industre, e dotta man v'imprime
L'Aonio Coro, e l'honorate cime,
Che tu calcasti à i più lodati à canto.

Io quì lungi dal volgo, in cima à vn colle,
D'onde il Cigno Toscano al Ciel se'n gio,
Et le candide piume lasciar volle;

Di schietto Lauro vn ramoscel t'inuio
Non lo sdegnar, se ben tenero, e molle;
Che se picciolo è il don, grande è il desio.

Nicolai Bartolini Senensis Patritij, Doctoris, & Academici.

ONd'hai le penne, e chi t'adatta l'ali
GADDI, per sormontarne, e girne in cima?
E com'ai rai de la bellezza prima
Rileghi i libri de i lumi fatali?

Dou'il cant'apprendesti? hanno i mortali
Virtù, ch'ogn'armonia formi, & esprima?
S'Apollo è in te, com'è l'humana stima
Scorto dal Sole, al Sol t'innalzi, e sali.

O pur, per vezzo al tuo cantar quì spira
L'istesso nume, e da l'arguto oblio
Per entro a i sensi tuoi nel Ciel respira?

Così resta confuso il pensier mio
Rapito al suon di non intesa lira,
Che non la puol temprar altri, che vn Dio.

Elo-

Nicolai Bartolini.

Elogium.

IAcobus genere Pittius, Domum Gaddiam posteritatis orbitate labantem, robore adoptionis à parentibus accepto, substinuit, nec falsò sapiens, fatali catena duplici primò adstringitur familiæ, qui vitæ multiplicitate, nactus vnitatem vitæ, fati vitam egreditur, & vt florerent vno omnia, fuit Viro Florentia parens, vbi vix natus, in animis eorum, qui solam patriam consulti primum diem potiùs reddiderant, quàm amiserant, se quasi pridem genitum adinuenit adultum: hic postea quam semetipsum sibi vidit posterum, illicò studuit stilo, vel puro, vel, integro, vel erudito sedulò qualem se conspexit ad viuum excribere, labore nè, an magis ingenio sub lite reliquit; Florentinis Heroibus, in quorum votis hæc ante acta iàm erant calamo, calamos addidit, & ab Elysijs ad soles reuocauit, vt iterum viduata corpora, non cadauera ingrederentur; illi enim qui gloriosè emeriti spirant animam, famam hauriunt, quæ sustinet vicem spiritus, & nunquàm corpora, sine calore, aut sine vita relinquit. Arbor, tùm Pittia, cum Gaddia vetusto stemmate decora, vti nobilitas senectute iuuenescat, vtraque nunquam sine splendore defloruit; explicabat illa in sua firmitate infirmi temporis perlonginquam historiam, robore potentiam in Republ. habitam indicabat, & vndequaque

ex

ex eius annosa proceritate pendebant. proceres pietate, autoritate, toga, sago, ędium magnificentia inclyti; offerebat Arboris Gaddiæ prospectus suspensa ramis Cardinalatus, & aliarum dignitatum insignia, gestiebat, Regales plantas affinitate tetigisse; & dum in suo solo spectabat Hermathenam, & Bibliothecam egregio coactas sumptu nationibus exteris, & Principibus reserari, dolebat, quod inter tot rerum granditatem sola suæ ætatis paruitas, fatis ita conniuentibus, spectaretur, nisi fortè hoc sit à natura statutum, quod fructus speciem magnitudine excedentes, dùm maiori vegetantur alimento, ijsdem maturescentibus inde, tùm arbor ipsa humore innato destituta planè concidat; Hisce omnibus suadebatur Iacobo, vt non aliunde, quàm ex sua gentilitate Heroas educeret, quorum gesta sicuti memoratu digna, ita in publicum ederet; sed hæc sola spatia, licet satis extensa, ingenij indignante mole, quam continuo vis quædam diuina, & non vulgaris gloriæ appetitus commouebant, Iacobus se tum ad suos, tum ad alios patriæ illustres functos generosè consultus, ac summè laudatus conuertit: scripsit de suis, vt suæ iustissimæ, & incorruptæ seueritatis exemplum à suis peteretur, scripsit de alijs, vt siquid etiam alij, vel cum honore, vel cum dedecore patrarint, æquissimi scriptoris laudem, vel vituperationem non euitarent. Ecce tandem historia tali adiuta manu faciem purissimam extulit, quæ fortasse minimè personata, & sine fuco his temporibus desiderabatur, varios authores inter se

di-

dissentientes exactè nouit, loca controuersa correxit; litem substulit, rationem reddidit, & absolutissima peritia scripturarum publicarum de dubijs pronunciauit, tam verus historicus, quam iustissimus Iudex; hæc nobis dedit iuuentutis exordium acerrimi veritatis indagatoris in fraudem senectutis eius, quæ quidem licet nobis nequeat meliora portendere saltem ab ipsius peroratione numerum expectari omninò ius est, & postquam patriæ æternam gloriam, sibi vero immortalitatem peperit, nos apertè admonuit ætatem esse studio reparabilem, & honorificentissimè perfici, quæ ipso honore duce auspicamur.

i
te
dia
poli
vocat
terris
1234567
musageta.
Æ uiphanum
adi canendo
adest Vrania.
aderit Apollo
sit tibi sonora.
& pro lyra Cęlum
ac pro voce cantus
decet ibi cęlestem.
concentibus Chelym.
maritari cœlestibus
mortalia sine numeris
despiciat ille numerus
viuidus semper harmonia
cane ergo modulare diuine
ne te quis humanum induuijs
credat humanis & ita ò orbis
disces εὐδεμογηαν venerari
IACOBO GADDIO
PYTHIO NOBILI
CALAMO OMNINO ETERNO
QVI NON SECVS AC IGNIS
E N I T E T
E V O L A T
A D V R I T
N A T A L I
A N I M I S
T E M P V S
NICOLAVS BARTOLINVS
ÆGYPTIVS SVO OSIRIDI.

ERVDITIS, AC BENIGNIS Lectoribus Author

S. P. D.

XCIPITE benignis animis, ac præsenti vultu, Lectores humanissimi, bipartitum hunc librum Poematum, quem insignium politiori literatura virorum iudicio approbante, & suadente consilio inuitatus edo. A vobis nec encomia flagito, nec metuo vituperationem. Scilicet in illo minime reperietis Plautinos sales, non acumina Martialis, non Atticos lepores, non elegantias Catullianas, non Charites, & Veneres hetruscas adamantinis nodis fœderatas: sed neque turpium fœditatem verborum, nec insidiosam amaritiem scommatum, nec aculeata dirarum tela inuidiæ veneno infecta, aut felle Malignitatis, cui falsa species libertatis inest. Cœterùm in his carminibus, in quibus aliqua desiderantur ornamenta, sunt aliqua ab humanitate vestra, Lectores, excusanda.

Indigna cedro ſunt, præſertim nonnulla, quæ adoleſcens effudi, vel temporis anguſtijs incluſus, quæ ſcilicet malè tornata antequam excuderem, incudi reddere ſeptiès (vt videbitur alicui) debueram. At quid? Vos munus authoris peragite, vos cenſores volo, emendate, delete, mutate, obliterate. Verùm enim verò librum emendare vix poteſtis multis lituris, vnica poteſtis. Tamen liber hic malus non eſt, quia paruus, & inuidos nihil horret. Excellentia ſolùm inuidiæ telis patent, ſi vero placere nequeat alio nomine, eo certè diſplicere non poteſt, quòd nullius nomen rabidè petat. Scio non defuturos, qui aliqua improbabunt. Horum caſtigationem æquam, & mitem æquo, gratoque animo feram, iniquam leui. Æquos cenſores amo, iniquos detractores non proſequar odio. Tamen iniquum eſt ingenium oſtentare in aliorum ſcripta, neque laudem æquo iudice meretur, at vituperationem, qui ex aliena vituperatione laudem quærit ſibi. Humanum autem eſt ingenij fœtus vel tenuis, vt filios excipere humaniter, non inſectari vt hoſtes. Eò humanior eſt, quò eruditior quiſque. Qui nomen humanitatis integrum non poſſidet, eruditionis nomen haud vſurpet. Sed longior ſum: modus iam ſit Epiſtolæ. Valete, Lectores eruditi, ac benigni, meque veſtri nominis ſtudioſiſſimum cum hoc munere complexi tegite.

POE-

POEMATVM

LIBER PRIMVS.

AD LIBRVM.

I, *Tuam, liber impolite, matrem*
Pete, & carmine debito saluta,
Sed gradum propera grauis modestè,
Et vestis cohibe sinus fluentis,
Ne leuis videare, ne superbus,
Non frontem minio notes, nec auro,
Aureos decet hic nitor libellos,
Aurum non decet æreum libellum.

AD EVNDEM.

Inuidiæ trepidant solum excellentia fulmen:
I, liber, inuidiæ fulmine liber eris.

Liber ad Nebulonem contemptorem.

O quid me raris placiturum, turgide, iactas,
Auribus & raris optima quæque placent.

AD CHRISTVM D.

PRO FERDINANDI II. Magni Ducis Etru. V. ac Florent. Vrbis Fœlicitate.

HYMNVS.

HRISTE seruati dominator orbis,
Qui vices rerum varias perennè,
Prona qui cogis famulante volui
Sydera cursu.
Qui iubes Phœbum roseas quadrigas
Luce, & ardentes agitare crines;
Nocte stellarum choreas sororem
Ducere Phœben.
Quique brumales properare luces
Cogis, æstiuosque dies morari
Longiùs certa, stabilique frænans
Tempora lege.
Fronde qui velas frutices virenti,
Flore qui pingis radiante prata,
Quiquæ fęcundis opulenta vestis
Messibus arua.
Qui salum gemmis decoras auaris,
Qui facis ponti liquidum secare
Squameam turbam, mare quæ per altum
Explicat alas.

Qui

Qui iubes leni Zephyros volatu
Vere florentes aluisse cætus,
At Notum salsis liquidas in aruis
Tollere moles.
Qui reluctantis furiosa Ditis
Monstra debellans Acheronta frænas,
Regnaque altrici viduata solis
Luce parentis,
Quique deformes scelerum cateruas
Frangis, Heroumque animas piorum
Labe cognata viduas beatis
Sedibus infers.
Cerne præsenti generosa vultu
Corda florentis patriæ, ducemque
Redde fœlicem precor, & patres, &
Agmina plebis.
Tempus in fuluum redeat metallum,
Ferreæ cedant scelerum phalanges,
Ac dolor, luctus, gemitus Tyranni
Pectoris acres.
Cedat & pestis, grauis ac egestas:
Audior; Cœlo chorus è patenti
Labitur dius, facilique tranat
Agmine nubes.
En fides velo radians niuali,
En soror veri Dea concolori
Veste præsignis repetit sacrati
Principis arces.
Quæque fœcundo resoluta cornu

Fundit

Fundit immensas & opes, honores
Quæ, ac reluctantes animi coercet
Quæ pede turbas:
Mitis ac Orbis gemini Imperatrix,
Quæ feros ritus fugat in niuosas
Caucasi rupes minùs hospitalis
Parcere docta:
Pacis hæc mater, geminique amoris,
Ciuium nutrix, dominique robur,
Ac decus, terræ lepor, & voluptas
Alma Tonantis.

In Bacchi laudem Thebanorum priscorum Chorus.

NECTITE *bacciferis iuuenilia tempora sertis,*
Et validas thyrsis armate virentibus vlnas,
Et vagos hedera impedite crines.
Lux genialis adest patri deuota Lyæo,
Candida turba faue:
Nemo festum violare diem
Audeat, vltrici manu,
Velut furentes Mænades,
Pectora victori laniabimus impia thyrso.
At procul este prophani,
Ne *maculet niueam tempestas horrida lucem,*
Procul hinc Deus cruentus,
Procul arma nata Marte,
Procul arma fœta Morte,
Absint martia fulmina,

Absint

Absint bellica fulgura,
Absint, & galeæ leues,
Arcusque truces, ensesque truces,
Non hic minantem Martis, ac mortis tuba
Sonitum rauco murmure fundat,
Sed prædulcis tibia resonet,
Blandiusque tympanum remugiat,
Pulsumque crebris cymbalum ictibus crepet.
Age bacchæa fronde reuincta
Bacchica pubes
Cane solemni voce Lyæum.
Age bacchæa
Nebride lætum præcincta latus
Lenæia pubes
Inclyta Bacchi stemmata recine.
Age victrix cane pæan.
Candide Liber ades frontem redimite corymbis
Ambrosias viridi nexe comas hedera
Te decet flauos variare Veris
Sydere crines.
Te caput picta cohibere mitra,
Et laboratis vigili metallo,
Luce quas ostrum rosea coloret,
Vestibus velare humeros niuales
Formosæ proles ò Semelis,
Proles altitonantis Iouis,
Ignigena, iterumque satus
Vnicusque bimater,
Intonsusque Thyoneus;
Tu Rex Eubie Bassareu Nycti-

Nyctileusque, Nyseusque, Bromiusque
Et Iacchus, & Lenæus, & Lyæus, & Euan
Tu puer æterno pubescis flore iuuentæ,
Viniferasque creas vites, dulcique liquore
Propinas miseræ iucunda obliuia vitæ.
Non tibi sunt tristes, quæ rodunt pectora curæ,
Vesanusque dolor, luctusque, grauesque querelæ,
Non mæror, non vlla cohors, ac turba malorum;
Te sequitur facilis risus, tenerique lepores,
Cognatique ioci, ludique, ac viua voluptas,
Te Genuis, te cantus, amor, satyrique sequuntur.
Diuinoque simul furibundæ Thyades æstro
Mystica sacratis celebrantes Orgia cistis,
Quique rudi senior nutricius hæret asello
Rubra racemiferis deuinctus tempora sertis
Inflatusque tuo feruentes munere venas.
Tu Gnossiacę coniugis auream
Pingis noueno sydere, & orbibus
Inseris ęthereis coronam,
Tibi sacrilegum Penthea mater
Cruenta Agaue strauit, & vulsum caput
Fuit contempti victima Numinis.
Te, qui triplici Cerberus ore
Tonat horrendi ianitor Orci
Placidus vidit, docilis rabidum
Ponere murmur, tetigitque pedes,
Et crura tibi mitior agno.
Insanientes agmine barbaro
Dura in robora matres
Vertis, quæ Vatem Threijciæ plagæ

Aurita ſaxa ſecum
Dociles & imperanti
Syluas lyra trahentem,
Zephyroſque præuolantes,
Fluuioſque flexuoſos,
Volucreſque commorantem
Dulciſonum iratis laniarunt Orphea thyrſis,
Membraque ſparſerunt querulos diſcerpta per agros.
Tu contemptorem proſternis Bacche Lycurgum,
Tu contemptrices fœdis Mineidas alis
Inuoluis geminis permutans corda figuris
Impia, quæ vetito violarunt Orgia fuſo,
Tu prædatores fallacia pectora nautas
In mare præcipitas, dùm vernat palmite nauis,
Carbaſa dùm cohibet vitis, dùmque inda virenti
Puppe ſedet Tigris, dùm remos fronde tenaces
Impediunt hederæ, dùm prora Leonibus horret,
Iamque noua ſcindunt cauda tot cærula piſces,
Quot prius ære truces findebant æquora nautæ,
Tu coniuratos in mœnia ſacra gigantes
Bellator lybici fœlicior vngue Leonis
In præceps ruis ætherea plaudente corona,
Tu debellatis Eois gentibus, amne
Quas beat aurifero Ganges, quas ambit Hydaſpes,
Quas puer illuſtrat naſcenti lumine Phœbus
Sub iuga vitigeras Tigres, docileſque leænas,
Victor agis, vinctaſque aureis compeſcis habenis,
Atque triumphali vectus per ditia curru
Regna catenatos ſubmittis faſcibus Indos,

Age Bacchaea fronde reuincta,
O lenaia pubes,
Age Bacchaea nebride tenerum
Praecincta latus
Bacchica pubes,
Cane solemni voce lyaeum;
Age victrix, cane Paean
Paean, Paean;
Cynthius aequaeuum rosea dum lampade Mundum
Lustrabit, dum nocte vagos per inania currus
Ducet, & astriferos argentea Cynthia caetus,
Dùm pascet cognata parens animalia tellus,
Dùm volucrum patrio volitabit in aere turba,
Dùm vaga squamigerae sulcabunt ęquora turmae,
Numina victoris venerabimur inclyta Bacchi,

De Hieronymo Balbo Poeta egregio lusus.

Laurigeri Vates fortassè requiritis, ille
Tàm male cur cecinit carmina? Balbus erat.

Horatij Ode. Sic te Diua potens Cypri in Elegiam versa.

SIC te grata ratis per cęrulae regna volantem
Ledae progenies, Sydera fausta regant,
Aeneadumque parens, Cypri Regina, Tonantis
Filia, quae terris, quae dominatur aquis,
Aeolus immites fraenans in carcere ventos

Impel-

Impellat Zephyro carbasa plena leui,
Adsit & æquoreus Rector, Glaucusque biformis,
Ac Thetis, ac Triton, Nereidumque Chorus,
Te precor incolumem reddas ad Palladis arces
Vatem, animæ serues dimidiumque meæ,
Scilicet ille suum præduro marmore pectus
Munitus, triplici septus & ære fuit,
Hunc genuit fœta vsque nouis ceruicibus hydra,
Hunc aluit viuo pota cruore tigris,
Hunc & Auernales puerum excepere sorores,
Et qui tergemino Cerberus ore tonat,
Qui fragilem primus cum vita credidit vndis
Æquoris infidis, turbinibusque ratem,
Nec timuit Boreæ luctantia flamina Cauris,
Austri nec timuit prælia cum Zephyris,
Nec tristes Hyadas, ignota nec horruit astra,
Monstra nec vndantis horruit Oceani,
Quem non Scylla rapax canibus succinta cruentis
Terruit, aut refluis torta Carybdis aquis
Dissociabilibus frustrà diuisit ab vndis
Tèr sapiens terræ florida regna Deus,
Si tamen incestæ diuino numine fracto
Non tangenda rates æquora transiliunt,
Audax gens hominum moliri cuncta perennè
Corruit in vetitum præcipitata nefas.
Audax læthali qui fraude nepotibus ignem
Intulit ereptum sedibus æthereis,
Hunc macies, febresque, inuisorumque malorum
Fœda cateruatim turba sequuta ducem,

 Semota-

Semotæque prius tardum quæ fata mouebant,
Præproperata necis corripuere gradum,
Ipse sibi vetitis à numine Dædalus alis
Discidit aëreos ambitiosus agros,
Quin etiam æterna damnatas nocte paludes,
Et Stygios rabido cum Phlegetonte lacus,
Tartareasque domos, & regna silentia Ditis,
Herculeus valuit perdomuisse labor,
Ardua res nobis nulla est; miscere paramus
Impia cum magnis prælia Cœlicolis,
Nec patimur sæuum per crimina nostra Tonantem
Læthifera vltrici ponere tela manu,

De Aurora Sylua.

Rubet æthereis gemmata rosis
Filia ponti, filia Cæli,
Ac vitalis prodiga lucis,
Lumen orbis, gemma poli,
Flos cęlestis agri,
Fax radiata soli,
Quæ noctis domitrix horrentes dissipat umbras,
Quæque triumphanti sydera luce fugat,
Quæ radijs auxiliaribus,
Armat Orbem,
Ornat Axem,
Hæc radiantes rediuiua rosas
Vibrat, & roseos eadem radios
Purpurat hæc radijs, emicat atque rosis,

Hæc

Hæc montium comata
Iuga naſcenti luce colorat,
Hæc igne florulenta
Inaurat arua,
Hæc arborum virentem
Pandit amictum,
Et æmulas liguſtris
Fluminis vndas,
Hæc purpuram roſarum,
Eburque liliorum,
Pallenteſque genas violarum, & amabile nigrum,
Quo vaccinia geſtiunt,
Ac floris innumeri colores
Centum aperit, variatque centum
Scilicet vna ſuis animare coloribus orbem,
Atque oculos donans cernere cuncta poteſt,
Quot radios, tot fundit ocellos,
Viden illa nunc triumphans
De nocte, de tenebris,
Agit ardentem viuida currum
Radijs ſeptum, luce comantem,
At dum triumphat infœlix
Ipſa in gremio lucis alumnę
Languet in ortu vitæque perit,
Heu currus, heu rerum vices,
Currus ille triumphi
Fit funebre feretrum,
Illa cuna vagientis
Exanguis eſt ſepulcrum

Oriens

Orientis ille nidus,
Rogus heu fit occidentis,
In hoc tamen ſepulta
Rediuiua ſurget, vt Phœnix
Natale iugis reparans funus.

Extemporale.

DVM pueris reddit pietatis præmia doctor,
Vt puer en poſco munus, & obtineo,
I, faſtus procul; ac ventoſa ſuperbia, rebus
Scilicet in ſacris, qui puer, ille vir eſt.

Elegia ad Zephyrum vt Chriſto Domino puello flores nouos gignat.

O Qui florifero vernales flamine gemmas
Spargis, dùm varia germine rura beas,
Ventorum lepor, ò genitor blandiſſime Veris,
Almaque telluris gloria, Regis honor,
Indue rorantes ſpectabilis aliger alas,
Et ſocio famulum nectare funde ſolum,
Iàm noua pubeſcant virgulta, nouaſque miniſtret
Tellus nunc verè prodiga mater apes.
Cerne, per hærboſos ludit Chriſtus puer agros,
Flores ſparge, decent florea ferta Deum,
Scilicet infantem, iam regia purpuret oſtro
Idalio, pueri ni roſa ſanguinem amet,
Qui fluet heu luſtris iàm iàm labentibus vltrò

Quo

Quo picta excellet spina decore rosas,
Æmula virgineis niuibus modo lilia candent,
Nimirum florens lilia vestit ebur,
Calthaque natiuo radiat spectabilis auro,
Et viola æquoreis æmula ridet aquis,
At ferrugineus hyacintum liuor obumbrat,
Nam pueri fatum flebilis vmbra decet,
His nunc insuetos addens tu Veris honores,
O anima, authorem munere cinge tuum
Si nequeas, præbe famulas placidissima pennas,
Et puerum pondus dulce per arua feras,
Ille pater verus Veris florentia mille
Sydera diffundet æmula syderibus
Rector & astrorum meliori lampade clarus
Sol dium augusto sparget ab ore iubar
Floribus immiscet radios, sic orbis vtraque
Vernabit melius sydere conspicuus

Ad Sanctam Virginem Deiparam. Hymnus.

O Virgo mater, filia filij,
Excelsa cętus æthereos super,
Augusta regnatrix gemelli
Orbis, & aligeri senatus,
Tu vena summi luminis, vrbium
Tutela, vindex virginei chori,
Te noctis æternæ Tyrannus,
Ac Stygiæ pauet agmen vndæ,

Tu

Tu florulento ſydere pulcrior,
Tu ſyderali flore nitentior,
Te Luna ſupplex, & corona
Syderis obſequioſa cingit
Phœbus minori lampade fulgurans,
Tepuriori lumine fulgere
Miratur, & iubar niuale,
Deque tuo bibit ore lumen
Tu me gemello dextera ſydere
Frontis vagantem dirige, nec preces
In æquor vndantes proteruis
Flaminibus patiare ferri.

De Vere redeunte.

IAM renaſcentis vice Veris horrens
Euolat tempus, redit aura mitis,
Iam domat fluctus pelagi rebelles
Aerea puppis,
Iam pecus gaudet ſtabulis relictis
Ludere erranti per amæna greſſu
Rura, nam campus poſita niuali
Veſte ſuperbit
Floribus pictus, viridique ſylua
Crine pubeſcit redimita, fronde
Nunc ſub altrici nemoris volucrum
Agmina plaudunt
Mille dum cantus variant loquaci
Gutture, imbelli fruticetas ſubter

Labitur

Labitur riuus, tacitoque syluam
Gurgitelambit,
Nunc decet fusos redimire crines
Floribus, quando melior coruscat
Phœbus, ac tristes domuit procellas
Blandior ętas
Cedat hinc luctus, dubiæque mentis
Arbiter vilis timor, ac dolores
Exulent, curæque nimis tenaces
Mortis alumnæ,
Murice effulgens alius superbo
Imperi molem regat ambientis
Agmine accinctus populi, grauesque
Vendat honores,
Alter arcanos dominantis auri
Congerat montes sibi mortis author,
Opprimi dignus nitidæ doloso
Pondere molis,
Alter humani sitiens cruoris
Vexet insano metuendus ense
Hostium turmas, referatque claros
Vsque triumphos,
Sorte contentus patria lacesso
Nil Deum supra, leuis atque flamen
Plebis haud curo, dominos ve fasces
Vincula mentis.

In Albos, & Nigros Florentiæ inter se dissidentes Elegia.

Historiam huius dissen. lege in Chron. & Hist. Florent. & in Elog. Verij Cerchij, & Cursi Donati.

QVò ruitis cęci (genus ò lacrymabile) ciues?
Quid sitibunda vagi sanguinis arma parant?
Quò furor ah præceps, quò barbara raptat Erynnis,
Ah quod molitur mens furiata nefas?
Sanguinis ò cupidi nimium, si cœde recenti
Gaudetis, ferte ah noxia tela procul,
Non hic Pisanæ posuerunt castra phalanges,
Non Aretina cohors bellipotens posuit
Æmula non posuit syllano Sena decori,
Deuictæ toties nempe dedere manus,
Has bello turbare decet, cum bella reposcunt,
Et premere infenso tela inimica pede,
Illas inuicto prosternere Marte cateruas,
Ducere & augustos lætius vsque dies,
Templaque deuotis cumulare verenda tropheis,
Hæc spolia, hos titulos patria nostra petit,
Jlla catenatos præclari nominis hostes
Ire per augustas corde micante vias,
Pisanæque vrbis, quæ fasces iactat auitos,
Aemula florigeris sternere tecta cupit,
Atque triumphatis Hetruscæ gentibus oræ
Regnatrix dominum tollere in astra caput
Illa sed infelix posito diademate, vestes
Discissa, & querulas dilaniata comas,
Ac gemitus inter, lacrymasque soluta cadentes,

Hos

Hos trahit irato cordis ab ore sonos
Siccine crudeles? ciues vos mater, an hostes
Compellem? est hostis, qui fera bella ciet,
Impia germano satiabitis arma cruore
Queis decet hostiles sollicitare globos,
Parcite iam ferro, nimium, nimiumque cruoris
Fusum est, cognata cęde rubescit humus,
Sed queror heu frustra, lacrymisque sequacibus oro,
Dum lacrymo, fluitat sanguinis unda mei,
Hæ lacrymæ matris nimirum, hæc verba doloris
Irrita in æquoreas euehet Auster aquas.
Fratribus ah vos quanta manet infamia cęsis,
Dedecus ah quantum nomina vestra manet,
Cędere me ne libet? discerpere membra parentis
Vestræ? hæc sanguinei pręmia mater habet?
Quæ cunas vobis, & vitam, & amabile lumen
Præbuit, & male quas diripuistis opes,
Quid moror infęlix? pateant hæc viscera vobis,
Iam fige hoc ferro, barbara turba, latus
Scilicet vrbs victrix, vt votis expetit hostis,
Infęlix manibus concidat icta suis.

De lacrymis Virgunculę Castissimę.

DVm fixo sitibunda virgo Christum
Contemplatur ocellulo cruentum,
Et rosas bibit osculo cruoris,
In flumen lacrymans puella manat
Plenum amoris aquis, odore plenum

Quam placida ludens Zephyrus diuerberat aura,
Non hìc armorum rabies, non dira minantes
Horrendo clamore tubæ, non cornua flexi
Aeris, & armati sonus hostis læthifer aures
Ingenti terrore quatit, procul exulat ardor
Bellicus, & furiæ procul, & certamina Martis,
Iurgia & ipsa procul, miseris quæ vendere doctus
Permiscet clamore forum, non ille patronus
Legis, at excidium, iurisque indigna Carybdis,
Quid petis, infelix genus, ambitiose superbos
Imperij fasces, deuotaque regna ruinæ?
Regia quid prosunt insignia, quidue curulis
Sella, & baccatum gemmis miserabile sceptrum?
Limina, quid superis minitantia limina templis,
Aurataque trabes, solidoque exære columnæ,
Inuidiosa regunt dubiæ quæ pondera molis?
O quàm dulce reor species, vultusque locorum
Linquere magnificos, humilesque habitare Penates
Tutior est vallis, quæ raras fulminis iras
Sentit, quàm montanus apex, quem fulmine crebro
Verberat altitonans, sunt grandia pendula semper
Ingentesque timent casus, tristemque ruinam
Ergo agite, ò faustos ruris carpamus honores
Omnibus innocuos; vos ultrò florea tellus
Inuitat, vitrei vos murmur amabile fontis,
Gemmea qui lambit fœcundis gramina riuis,
En vocat alituum vocalis turba paternas
Quæ syluas, quæ rura suis concentibus implet,
O uos fęlices misera procul vrbe coloni,
Qui patrios colitis plaudenti sydere campos.

De fluuio, qui rupto gelu viatorem præte-
reuntem obruit.

DVm riget hyberno fluuialis frigore lympha
Stricta, parique gelu terra niuosa riget.
Vitrea regna premit, dùm credit amica viator,
Obruit at miserum lympha soluta caput.
Fluminis ah scelus? infido quid gurgite perdit?
I, nunc crede hosti, perfidus est fluuius.

De Puero Iesu in præsepe, & D. Stephano saxis
icto quorum contigua festiuitate Ecclesia
memoriam veneratur.

DVm puer horrenti cubat orbis Rector in herba,
Quid Stephani lacerant saxa cruenta latus?
Scilicet, vt puerum pergrato flore coronent,
E Stephani ducunt sanguine saxa rosas.

Ad Auarum diuitem. Fictum nomen.

LIcet feracis Thuscia plena manu,
Apuliæque diuitis messes legas,
Tibiq; Ganges aureis vndis fluat,
Tibique gemmas æquor Eoum vehat,
Tibique solis quicquid æternus vagi
Labor ambit, vni seruiat, si quid cupis,
Dis nunquam eris, nam pauper est quisquis cupit:
Vis esse diues, Regule? cupias nihil.

Cho-

Semotæque prius tardum quæ fata mouebant,
Præproperata necis corripuere gradum,
Ipse sibi vetitis à numine Dædalus alis
Discidit aëreos ambitiosus agros,
Quin etiam æterna damnatas nocte paludes,
Et stygios rabido cum Phlegetonte lacus,
Tartareasque domos, & regna silentia Ditis,
Herculeus valuit perdomuisse labor,
Ardua res nobis nulla est; miscere paramus
Impia cum magnis prælia Cælicolis,
Nec patimur sæuum per crimina nostra Tonantem
Læthifera vltrici ponere tela manu,

De Aurora Sylua.

RVbet æthereis gemmata rosis
Filia ponti, filia Cæli,
Ac vitalis prodiga lucis,
Lumen orbis, gemma poli,
Flos cęlestis agri,
Fax radiata soli,
Quæ noctis domitrix horrentes dissipat umbras,
Quæque triumphanti sydera luce fugat,
Quæ radijs auxiliaribus,
Armat Orbem,
Ornat Axem,
Hæc radiantes rediuiua rosas
Vibrat, & roseos eadem radios
Purpurat hæc radijs, emicat atque rosis,

Hæc

Hæc montium comata
Iuga naſcenti luce colorat,
Hæc igne florulenta
Inaurat arua,
Hæc arborum virentem
Pandit amictum,
Et æmulas liguſtris
Fluminis vndas,
Hæc purpuram roſarum,
Eburque liliorum,
Pallenteſque genas violarum, & amabile nigrum
Quo vaccinia geſtiunt,
Ac floris innumeri colores
Centum aperit, variatque centum
Scilicet vna ſuis animare coloribus orbem,
Atque oculos donans cernere cuncta poteſt,
Quot radios, tot fundit ocellos,
Viden illa nunc triumphans
De nocte, de tenebris,
Agit ardentem viuida currum
Radijs ſeptum, luce comantem,
At dum triumphat infœlix
Ipſa in gremio lucis alumnę
Languet in ortu vitæque perit,
Heu currus, heu rerum vices,
Currus ille triumphi
Fit funebre feretrum,
Illa cuna vagientis
Exanguis eſt ſepulcrum

Oriens

Orientis ille nidus,
Rogus heu fit occidentis,
In hoc tamen ſepulta
Rediuiua ſurget, vt Phœnix
Natale iugis reparans funus.

Extemporale.

D*VM pueris reddit pietatis præmia doctor,*
Vt puer en poſco munus, & obtineo,
I; faſtus procul; ac ventoſa ſuperbia, rebus
Scilicet in ſacris, qui puer, ille vir eſt.

Elegia ad Zephyrum vt Chriſto Domino puello flores nouos gignat.

O *Qui florifero vernales flamine gemmas*
Spargis, dùm vario germine rura beas,
Ventorum lepor, ò genitor blandiſſime Veris,
Almaque telluris gloria, Regis honor,
Indue rorantes ſpectabilis aliger alas,
Et ſocio famulum nectare funde ſolum,
Iàm noua pubeſcant virgulta, nouaſque miniſtret
Tellus nunc verè prodiga mater opes
Cerne, per hærboſos ludit Chriſtus puer agros,
Flores ſparge, decent florea ſerta Deum,
Scilicet infantem, iam regia purpuret oſtro
Idalio, pueri ni roſa ſanguinem amet,
Qui fluet heu luſtris iàm iàm labentibus vltrò

Quo

Quo picta excellet spina decore rosas,
Æmula virgineis niuibus modo lilia candent,
Nimirum florens lilia vestit ebur,
Calthaque natiuo radiat spectabilis auro,
Et viola æquoreis æmula ridet aquis,
At ferrugineus hyacintum liuor obumbrat,
Nam pueri fatum flebilis vmbra decet,
His nunc insuetos addens tu Veris honores,
O anima, authorem munere cinge tuum
Si nequeas, præbe famulas placidissima pennas,
Et puerum pondus dulce per arua feras,
Ille pater verus Veris florentia mille
Sydera diffundet æmula syderibus
Rector & astrorum meliori lampade clarus
Sol dium augusto sparget ab ore iubar
Floribus immiscet radios, sic orbis vtroque
Vernabit melius sydere conspicuus.

Ad Sanctam Virginem Deiparam. Hymnus.

O Virgo mater, filia filij,
Excelsa cętus æthereos super,
Augusta regnatrix gemelli
Orbis, & aligeri senatus,
Tu vena summi luminis, vrbium
Tutela, vindex virginei chori,
Te noctis æternæ Tyrannus,
Ac stygiæ pauet agmen vndæ,

Tu

Tu florulento ſydere pulcrior,
Tu ſyderali flore nitentior,
Te Luna ſupplex, & corona
Syderis obſequioſa cingit
Phœbus minori lampade fulgurans,
Tepuriori lumine fulgere
Miratur, & iubar niuale,
Deque tuo bibit ore lumen
Tu me gemello dextera ſydere
Frontis vagantem dirige, nec preces
In æquor vndantes proteruis
Flaminibus patiare ferri.

De Vere redeunte.

IAM renaſcentis vice Veris horrens
Euolat tempus, redit aura mitis,
Iam domat fluctus pelagi rebelles
Aerea puppis,
Iam pecus gaudet ſtabulis relictis
Ludere erranti per amæna greſſu
Rura, nam campus poſita niuali
Veſte ſuperbit
Floribus pictus, viridique ſylua
Crine pubeſcit redimita, fronde
Nunc ſub altrici nemoris volucrum
Agmina plaudunt
Mille dum cantus variant loquaci
Gutture, imbelli fruticetas ſubter

Labitur

Labitur riuus, tacitoque ſyluam
Gurgitelambit;
Nunc decet fuſos redimire crines
Floribus, quando melior coruſcat
Phœbus, ac triſtes domuit procellas
Blandior ętas
Cedat hinc luctus, dubiæque mentis
Arbiter vilis timor, ac dolores
Exulent, curæque nimis tenaces
Mortis alumnæ,
Murice effulgens alius ſuperbo
Imperi molem regat ambientis
Agmine accinctus populi, graueſque
Vendat honores,
Alter arcanos dominantis auri
Congerat montes ſibi mortis author,
Opprimi dignus nitidæ doloſo
Pondere molis,
Alter humani ſitiens cruoris
Vexet inſano metuendus enſe
Hoſtium turmas, referatque claros
Vſque triumphos,
Sorte contentus patria laceſſo
Nil Deum ſupra, leuis atque flamen
Plebis haud curo, dominos ve faſces
Vincula mentis.

In Albos, & Nigros Florentiæ inter se dissidentes Elegia.

Historiam huius dissen. lege in Chron. & Hist. Florent. & in Elog. Verij Cerchij, & Cursi Donati.

QVò ruitis cęci (genus ò lacrymabile) ciues?
Quid sitibunda vagi sanguinis arma parant?
Quò furor ah præceps, quò barbara raptat Erynnis,
Ah quod molitur mens furiata nefas?
Sanguinis ò cupidi nimium, si cæde recenti
Gaudetis, ferte ah noxia tela procul,
Non hic Pisanæ posuerunt castra phalanges,
Non Aretina cohors bellipotens posuit
Æmula non posuit syllano Sena decori,
Deuictæ toties nempe dedere manus,
Has bello turbare decet, cum bella reposcunt,
Et premere infenso tela inimica pede,
Illas inuicto prosternere Marte cateruas,
Ducere & augustos lætius vsque dies,
Templaque deuotis cumulare verenda tropheis,
Hæc spolia, hos titulos patria nostra petit;
Illa catenatos præclari nominis hostes
Ire per augustas corde micante vias,
Pisanaque vrbis, quæ fasces iactat auitos,
Aemula florigeris sternere tecta cupit,
Atque triumphatis Hetruscæ gentibus oræ
Regnatrix dominum tollere in astra caput
Illa sed infelix posito diademate, vestes
Discissa, & querulas dilaniata comas,
Ac gemitus inter, lacrymasque soluta cadentes,

Hos

Hos trahit irato cordis ab ore sonos
Siccine crudeles? ciues vos mater, an hostes
Compellem? est hostis, qui fera bella ciet,
Impia germano satiabitis arma cruore
Queis decet hostiles sollicitare globos,
Parcite iam ferro, nimium, nimiumque cruoris
Fusum est, cognata cede rubescit humus,
Sed queror heu frustra, lacrymisque sequacibus oro,
Dum lacrymo, fluitat sanguinis vnda mei,
Hæ lacrymæ matris nimirum, hæc verba doloris
Irrita in æquoreas euehet Auster aquas.
Fratribus ah vos quanta manet infamia cesis,
Dedecus ah quantum nomina vestra manet,
Cedere me ne libet? discerpere membra parentis
Vestræ? hæc sanguinei premia mater habet?
Quæ cunas vobis, & vitam, & amabile lumen
Præbuit, & male quas diripuistis opes,
Quid moror infelix? pateant hæc viscera vobis,
Iam fige hoc ferro, barbara turba, latus
Scilicet vrbs victrix, vt votis expetit hostis,
Infelix manibus concidat icta suis.

De lacrymis Virgunculę Castissimę.

DVm fixo sitibunda virgo Christum
Contemplatur ocellulo cruentum,
Et rosas bibit osculo cruoris,
In flumen lacrymans puella manat
Plenum amoris aquis, odore plenum

Nimirum elicit è rosis amoris
Potens numinis igne aquas odoras.

De Ijſdem.

EN virgo illacrymat, lacrymas tu ſume cadentes,
Electrum hæ fient nobilius lacrymę

De Ijſdem.

CHriſtum pupula dùm videt cruentum,
Extemplo in lacrymas ſoluta rorat,
Et ſinu lacrymas legit cadentes,
Nimirum putat eſſe margaritas
Queis nectet ſibi gloriæ coronam.

De Regibus.

QVisquis beatos iudicat arbitra
Reges corona, faſcibus inclytos,
Clar aque primorum caterua,
Et populo famulante ſeptos,
Errat: Beatum non faciunt opes,
Non texta gemmis verſicoloribus,
Auroque veſtis, non auitum
Imperium, dominique faſces;
Quamuis remotas ſubijciat plagas,
Iungatque priſcis perpetuùm nouas
Victorioſa claſſe fœlix

Innu-

Innumeros referens triumphos,
Armis timendus sternat & inclytas
Gentes, Tyrannos indociles pati,
Ac supplices frenet superbus
Assyrio decoratus ostro,
Ni se superna lege coerceat
In corde puram iustitiam fouens,
Sensusque debellet rebelles
Victor opum ipse, suique rector.
Hic vana Regis stemmata scilicet
Iactabit, at Rex qui fiet, inscius
Inane nomen possidebit,
Seruiet at famulus Tirannis.

De carnium syluestrium esu.

T*Vrpe est esse feras, amice, quando*
Beluarum gula vilium est sepulcrum.

Sylua de Villa Amenissima.

S*Alue, ô Phœbeæ statio dilecta cateruæ.*
Quam rigat imbellis peramico gurgite riuus,
Quam nec tristis hyems, nec anheli syderis ardor
Sauciat, æterni beat indulgentia Veris
Quam bona, Palladio quæ semper honore virescit,
Pax alit, atque quies nullo stimulante, soporque
Melleus, ac Phœbo, & Musis deuota cadentis
Murmura non tacite fontis, syluæque coruscæ,

Quam

Quam placida ludens Zephyrus diuerberat aura,
Non hìc armorum rabies, non dira minantes
Horrendo clamore tubæ, non cornua flexi
Aeris, & armati sonus hostis læthifer aures
Ingenti terrore quatit, procul exulat ardor
Bellicus, & furiæ procul, & certamina Martis,
Iurgia & ipsa procul, miseris quæ vendere doctus
Permiscet clamore forum, non ille patronus
Legis, at excidium, iurisque indigna Carybdis,
Quid petis, infelix genus, ambitiose superbos
Imperij fasces, deuotaque regna ruinæ?
Regia quid prosunt insignia, quidue curulis
Sella, & baccatum gemmis miserabile sceptrum?
Limina, quid superis minitantia limina templis,
Aurataque trabes, solidoque exære columnæ,
Inuidiosa regunt dubiæ quæ pondera molis?
O quàm dulce reor species, vultusque locorum
Linquere magnificos, humilesque habitare Penates
Tutior est vallis, quæ raras fulminis iras
Sentit, quàm montanus apex, quem fulmine crebro
Verberat altitonans, sunt grandia pendula semper
Ingentesque timent casus, tristemque ruinam
Ergo agite, ò faustos ruris carpamus honores
Omnibus innocuos; vos ultrò florea tellus
Inuitat, vitrei vos murmur amabile fontis,
Gemmea qui lambit fœcundis gramina riuis,
En vocat alituum vocalis turba paternas
Quæ syluas, quæ rura suis concentibus implet,
O uos fęlices misera procul vrbe coloni,
Qui patrios colitis plaudenti sydere campos.

De fluuio, qui rupto gelu viatorem prætereuntem obruit.

DVm riget hyberno fluuialis frigore lympha
Stricta, parique gelu terra niuosa riget.
Vitrea regna premit, dùm credit amica viator,
Obruit at miserum lympha soluta caput.
Fluminis ah scelus? infido quid gurgite perdit?
I, nunc crede hosti, perfidus est fluuius.

De Puero Iesu in præsepe, & D. Stephano saxis icto quorum contigua festiuitate Ecclesia memoriam veneratur.

DVm puer horrenti cubat orbis Rector in herba,
Quid Stephani lacerant saxa cruenta latus?
Scilicet, vt puerum pergrato flore coronent,
E Stephani ducunt sanguine saxa rosas.

Ad Auarum diuitem. Fictum nomen.

LIcet feracis Thusciæ plena manu,
Apuliæque diuitis messes legas,
Tibiq; Ganges aureis vndis fluat,
Tibique gemmas æquor Eoum vehat,
Tibique solis quicquid æternus vagi
Labor ambit, vni seruiat, si quid cupis,
Dis nunquam eris, nam pauper est quisquis cupit:
Vis esse diues, Regule? cupias nihil.

Cho-

Chorus Militaris in laudem

Federici Fulchij Hyerosolymitanę classi Præfecto fęlicissimo, qui duobus fratribus, & octo Nepotibus equitibus Hyerosolymitanis septus octo, & decem prælijs victor fregit Barbaros honorem, & spolia ampla referens.

Eia age curru, fama, volanti
Pernix superos tolle per orbes
Fulchium patriæ potentis astrum,
Martis ac fulmen genitoris ardens,
Arbitrum famulantis vndæ,
Et Barbarorum cladibus inclytum,
Ductorem niueę sacrum phalangis,
Et consanguineo milite nobilem,
Victoriosa classe septum,
Victoriali fronde reuinctum
Viden, vt plausu lætus ouanti
Per famulares explicet auras
Victoriale labarum,
Hoc cęlesti Deus ipse auro
Intertextum, sydereisque
Nobile gemmis, nobile munus
Bellaturo dedit Heroi
Viden? emeriti culmina Cæli,
Patriasque petit sedes Heros,
Dum tergemini princeps orbis
In sydereum dat Capitolium

Agere

Agere intextas adamante rotas
Immortali fronde virentes,
Immortali luce comantes,
Ipse triumphum bellatoris
Spectat astrigero è solio
Maiestate verendus amica,
Ipse triumphanti læuo tèr lumine plaudit,
Plaudit & aligerum senatus,
Age victorem carminis alis
Sectemur super astra volantem,
Ille sed humanas humano vertice maior
Contemnit voces, laudumque volatile murmur,
Cui diadema sacræ contexunt laudis ouantes
Aligerum, Diumque chori, Cæloque sequenti
Non moritura canunt sociantes carmina neruis
Percussis blandè plectro, digitisque magistris,
Iàm sileant cytharæ mortalia stamina nostræ,
Oraque, nam rudibus mortalibus vsque tacendum est,
Dùm loquitur superi mellita caterua Senatus.

Ad Christum Dominum.

CHriste potens, alto proles æquæua parenti,
Prona supercilio qui regis astra tuo,
Arbiter annorum, gemini fabricator Olympi,
Qui pedibus mundi pondera vasta premis,
Quique iubes Phœbum radiantes luce quadrigas
Ducere, & optatum celsa per arua diem,
Quique iubes Lunam niueos agitare iugales,
Et cum sydereo fulgere nocte choro,

Qui valida frænas lege irreparabile tempus,
Et rerum varias conditor usque vices,
Cogis & hybernos cursu properare citato,
Cogis & æstiuos tardiùs ire dies,
Induis ac niuibus brumali sydere montes,
Et viduas viridi frondis honore nemus,
Et qui multiplici variorum flore colorum
Fœcundam verno tempore pingis humum,
Et qui dùm rabida findit face syrius orbem,
Flauere auratis messibus arua iubes,
Quique rubescenti roseis diademate baccis
Pomorùm nectis tempora læta patris,
Qui gregibus campos, qui piscibus æquora, turbæ
Aera das volucri, frondea tecta feris,
Qui Boream, nimbisque grauem famularibus Austrũ,
Blandior at Zephyri mollia flabra cies,
Qui formidata iacularis fulmina dextra,
Ac trifida sternis barbara corda face,
Tartara qui valido famulantia numine terres,
Mittis & infames sub iuga ahena greges,
Ac prædatoris dius prædator Auerni
Vmbrarum Regi multa trophæa rapis,
Felicesque piorum animas Cęlo inseris aureo,
Et das astriferi regna tenere poli,
Aspice pręsenti florentia męnia vultu,
Effice, ne nostro par sit in orbe Duci,
Omnigenisque bonis cumules Florentis alumnos
Vrbis, & illorum numen ad astra feras,
Iàm repetat nostros regina Astræa penates,

Cana-

Canaque germana cum pietate fides,
Et pudor, & probitas, vigilesque Modestia luces
Demissa, & niueas murice picta genas,
Et facilis pleno Clementia flumine currat,
Diaque cœlestes Gratia fundat opes,
Pax quoque floriferis leuiter subuecta quadrigis
Irroret nostras nectaris imbre plagas,
Audior, ætherea Chorus ætheris arce relicta
Labitur in caros officiosus agros,
Cernite fælici labentes agmine diuas,
Cernite diuisi dextera regna poli,
Orbe renascenti Florentem circuit Vrbem
Iris paciferis irradiata notis,
Scilicet antiquum redeunt modo sæcula in aurum,
Et fluit augusta luce superba dies,
Mittite spinosas vigili de pectore curas,
Improbe regnato pectore cede timor,
Ite procul miseri, durum genus, ite labores,
Et lacrymæ, & luctus, tristior ac gemitus,
Tuque infausta cohors pœnarum, agmenque dolorum,
Morborumque greges, & malesuada fames,
Pauperiesque grauis nimium, quæ sępe latenti
Inuida virtuti pectora celsa premis,
Exulet ac luxus fęcundę prædo parentis,
E quibus ille oritur, nam populatur opes,
Et quæ centenos pro crinibus explicat angues,
Vipereosque artus deuorat inuidia,
Et regni execranda sitis, fęcunda malorum
Mater in extremas Orbis eat latebras,

Seu potius ſtygias petat irrequieta paludes,
Vndè capax ſcelerum protulit illa caput,
Ipſa trahat ſecum vitiorum caſtra ſequentum
Ferrea, namque ætas aurea & illa fugat.

In Tyrannum regni ſummè appetentem.

QVid, ò barbare patrium Tyranne
Regnum protrahis, & plagas remotas
Vrges faſcibus impotens cruentis?
Quid vanum imperij ſuperbe nomen
Iactas? falleris, heu miſelle ſerue,
Qui nimis cupit imperare, ſeruit.

In Herodiadis puellę mortem, quę Caput S. Ioan. Bapt. ab Herode petierat.

PRoh palmare nefas? telluris perfida ſyren
Auguſtum obtruncat voce iubente caput,
Vindice dein meritas luit improba flumine pęnas
Læſa caput, capitis num caput eſt precium?

De Herode debacchante in Puellos Innocentes.

AH, quid fatifero ſęuus furit enſe Tyrannus,
Inque ſinu matris cędit iò pueros?
Dùm parat Vnigenam diſcerpere vindice ferro,
Brumali exortas quot ſecat axe roſas?
Nempe legit Chriſto flores, nectitque coronam,
Sanguine quam pingit, gratior vt niteat.

In

In Senem lasciuientem.

O, cui iam capitis seni
Fundit nix apicem squallida sordidum,
O, dentes cui luridi
Sordent, atque oculi luminis indigi,
Informes & arant genas
Rugæ, quæ citiùs funera colligent,
Maturæ propior neci
Tandem ridiculis pone modum iocis,
Tandem parcere inanibus
Curis tempus amat, quas dare flamini
Portandas volucri decet,
Vt molles pueri ludere desine,
Iàm cesset studium leue
Venalis cytharæ; sint choreæ procul,
Ac pœno toga murice
Depicta, & maculis nobilis aureis,
Sint & florea germina:
Haud nata est capiti deciduo rosa,
Non sunt lilia turpibus
Intexenda comis, quæ niue candicant,
Quam mors proxima comparat
Hostis perpetuo terribilis gelu.

Æta-

Ætatis Aureæ descriptio Allegorica.

Ecce renascentem Cęli indulgentia mundum
Excipit, ac niueæ meliori sydere luces
Effulgent, quales nascentis origine sæcli
Tum roseas Phœbus subiecta per arua quadrigas
Ducebat, nitidas iaculatus ab ore sagittas
Mitiùs ardenti, non inuida nubila vultum
Condere luciferum audebant, liquidissimus aer,
Instar & illimis speculi, dùm florea tellus
Deciduos gremio captabat diuite rores,
Laxabatque sinus Zephyri genialibus auris,
Dùm picei nigris parcebant flatibus Austri,
Nondum Aquilo viridem furiali turbine syluam
Sternere doctus erat, validosque ad sydera fluctus
Tollere in exitium nautæ, Cœlique timorem,
Nondum conciderant inimico vulnere luci
In classem, celso regnabat in aggere pinus
Libera turbinibus, maris haud experta procellas,
Nondum crediderat dubius vaga lintea vitæ
Nauta per ignotas errans miserabilis oras
Infidis animis Boreæ luctantis, & Austri,
Nondùm auri sitiens aurum discrimine vitæ
Mercatus, magno stat scilicet empta cruore
Res, tum finis erat nondum violabilis æquor
Sacrilega rate, virgineæ tum remige nullo
Spumabant vndæ, tellus quoque virgo ligones
Haud sensit, rastrumue, aut duri robur aratri,
Sponte dabat fruges, & flamine culta fauoni,

Vltro

Vltro natiuis vernabat floribus altrix
Perpetuò redimita caput florente corona
Scilicet illa rosis violas iunxisse sorores,
Et niueis pariter vaccinia nigra ligustris
Gaudebat, variosque simul miscere colores,
Tunc & cesariem tutò credebat amicis
Flaminibus nemus intonsum, frondentia tutò
Lustrabant sua tecta feræ feritatis egentes,
Non dolus in syluis, non mille pericula, cantu
Quas volucres plaudente aura, riuique susurro
Mulcebant, docilesque comas, vmbrasque sequaces,
Non his insidias visco, laqueisue colonus
Tendebat, non venator mala retia ceruis
Armatus pharetra, canibusque sequentibus, arua
Ludebant damæ canibus per amœna magistris,
Innocuæ vituli præbebant ora leænæ,
Errabant impunè greges custode remoto
Tesqua per, & saltus, custos lupus ipse, vel vrsus
Fidus erat, quoties choreas duxere sub vmbra
Roboris, informes choreas, quos fędere blandus
Iunxit amor, socio regnabat gratia mundo,
Gratia, quæ rigui manabat gurgite lactis,
Dùm mel sylue stri de cortice prodiga quercus,
Gemmeaque auratas voluebant flumina lymphas,
Pax quoque regnantes oleis innexa capillos
Diffundebat opes cornu prædiuite ruris,
Veris & assidui, nam Ver dabat omnia, quæ, vel
Autumnus parit, aut æstiui syderis ardor;
Nondum vipereos agitans discordia crines,

E Phle-

E Phlegetonteis caput exitiale fluentis
Extulerat, viroque viros infecerat atro
Dira parens belli;
Non furor in se se preceps sitibunda cruoris
Carpere tela manu, aut virosos suaserat enses,
Nondum saevities dias in luminis auras
Prodierat, rabiesque soror: latitabat in imo
Ferrum telluris nondum feralis, & aurum
Deterius ferro, nondùm execranda cupido
Imperij, scelerum facunda magistra Tyrannos
Edocuit fortes rabidè prosternere ciues,
Siue dolo, seu fulminibus, dapibusue ministris,
Carnifices epulas, & pocula mixta veneno
Dùm super infidis apponunt (horreo) mensis.

Ad .N. Aulicum gratia florentem.

IAm linque Regis lubrica limina,
Et blanda amoris flamina mobilis,
Aulaeque contemnas inane
Lumen, & occiduum fauorem,
Vt vix quietum verberat hostibus
Æquor sonorus fluctibus Africus,
Sic principis quassat columnas
Inuidia furialis Auster,
Excelsa nempè haud inuidia carent,
Ast inuidorum perpetuùm patent,
Quae liuor infecit veneno,
Fulminibus miseranda crebris.

Emissa

Emissa Cælo vindice montium
Culmen superbum spicula verberant,
Ferire quæ parcunt penates
Agricolarum, humilesque valles.
Sunt ima tuta, & si moueas loco,
Tuto mouentur libera casibus,
At celsa conuellens in imum
Precipitat grauius ruina.

Comes Guido Guerra Guelphorum Hetruriæ imperator.

Huius vitam. f. Extat authore Phi. Vill. legendus Io. Vill. alijque Chron. & histor. Flor. fere omnes Blondus Volateranus Minius, Carapha Landinus in Apol. & in Comm. Dantis Inf. cap. 10.

ILle ego sum bellax generoso è sanguine Guido
Guelphorum columen, hostis at excidium.
Ardua mens, animus prudens, interritus, ardor
Entheus, egregium consiliumque mihi,
Sed, mea quæ fuerit, testetur Etruria, virtus,
Manphredusque Apulis me duce victus agris.

Descriptio castissimi, ac pulcherrimi iuuenis

VVltus olli syderalis æmulus Phœbo coruscat,
Virginalis enitescit ore pudor muricato,
Ac tenella labra blandè coccini venenat ardor,
Aemulas cælestibus ocellis honos faces inaurat,
Aurea & lanugo mala florulenta vestit,
Mala, quæ niuale sanguinis rosis decus notantur,
Vtque lilium parente Vere florum candicat, sic
Lacte vestita, indicoque colla fulgurant nitore,

De statua cerea elegantissima.

Exprimit ad vivum facundi Rhetoris artus
Fictor, cui donat vocem, animamque simul.
Arte potens mira, digitisque animare figuram
Nùm veros docili finxit in ore sonos?
Cur tamen ille silet? ne creditus æthere fictor
Subduxisse ignem, crimina falsa luat.

Chorus Sacrarum Virginum ad Virginem Deiparam.

Canite, ò proles innuba, Matrem,
Numinis alti niueam Matrem:
Tibi virgineas intacta niues
Pectoris almi florida proles
Dicat, ò nimium Regina potens,
Cui flammifero frigida pubes
Nix pluit axe.
Ò virginei floris alumna,
Ò virginei præses honoris,
Arx sacrati fida pudoris;
Te celsa poli
Murmure famulo regna verentur;
Te pauet atri regia Ditis,
Domitrix Erebi Diua rebellis,
Imperioso quæ pede calcas
Infame genus.
Te Cocyti Rex ipse timet,

Teque

Teque Sorores, quæ vipereo
Crine virentes sibila centum
Guttura vibrant, fœta veneno,
Plena dolorum, quæ discerpunt
Vsque nocentes.
Quique trilingui Cerberus ore
Latrat custos tristis Auerni,
Et monstrorum castra latentum;
Tibi seruit auens machina mundi,
Tibi regnantes aurea crines
Sydera nectunt:
Tibi Luna pedes subdita lambit;
Tu non tyria veste superbis,
Nec gemmiferum tegmen iactas,
Quam sponte faber Sol radianti
Velat amictu.
Tu tergemina Numinis alti
(Nata, & genitrix vna Tonantis,
Filia Patris, Flaminis vxor)
Iride vernas picta, noueni
Arbitra Cœli.
Hùc virgineum caput aduerte,
Ac fęlici discute vultu
Ferrea fusci nubila mundi,
Et sanguineos disijce nimbos,
Mortisq; minas, Martisque manus,
Procul ò belli pelle timorem
Pace reducta.

Puluis, & sanguis militum.

Qui notat ærati bellantia militis ora,
Puluis, honor frontis, sanguis & ipse rosa est.

Ebrius

Edomitus vino reserat penetralia mentis,
Et loquitur cordis nuncia verba sui.

Auarus

Seruat vt Hesperidum radiantia vellera serpens,
Non secus arcanas seruat auarus opes.

Inuidia virtutis filia

Virtute parta gloriæ viget mater,
Domitrixque mortis, temporis triumphatrix.

Fœmina pudica àb auro inuicta

Auro quæ niueum seruat non victa pudorem,
Contemnet ferrum tutior, atque faces.

Poeta poeticè laudatus

Vates felici perfectas carmine formas
Parturit, hoc magni est Numinis, Ergo Deus.

Aurum non exoptandum

Ne sitias nimium, pubes ò nobilis, aurum,
Auri nam fulgor quot mala gignit inops?

Ad muliebrem Philosophum

Quid tu feminea dociles colis arte capillos?
Signare hos radio non decet, astra decet.

Campus inutilis allegoricè significans animum.

Eludit campus fallacis fertilis herbæ
Spem, votumque simul pauperis agricolæ.

Pulcritudo corporis.

Temporis hæc spolium est, morborum præda, pudoris

Exi-

Exitium, ludus mortis, & esca mali.

Crudelis

Ah lapis, ah ferrum est, multo qui funere gaudet,
Flumina quique animo sanguinolenta bibit.

Pęna

Vindex criminis æqua pęna crimen
Sectatur, velut vmbra fida corpus.

Prudentia

Viribus armati prudentia præstat inermis,
Vir maiora gerit robore consilij.

Odium

Est amor huic genitor, pulcri mirare parentis
Informem natum? monstra vel ille creat.

Regnum non acquirendum fraudibus

Fraude nefas ipsos regno viduare vel hostes,
Et quæsita dolis regna citò pereunt.

Cum tot sint Reges tamen orbus Regibus Orbis,
Aut certis multis creditur esse, quid hoc?

Amans

Qui loquor & manibus, pedibusque, oculisque disertis,
Nunc me facundum quis neget esse virum?

Princeps bonus

Vt pater imperium blandis moderetur habenis,
Est procul à vero Principe nempe rigor.

Idem

Principis est munus fælices reddere ciues,
Ætas non vno principe quæque caret.

Princeps malus

Qui

Qui populi populatur opes, hauritque cruorem,
Haud princeps est me iudice, prædo sed est.

Respublica

Rara diù constat Respublica, si extima desint,
Peiora infausto viscere bella parit.

Tyrannus

Prædo pudicitiæ, libertatisque carybdis,
Sanguinis, atque auri, venditor & fidei est.

Historicus

Non debet Regi, aut genio indulgere, sed vni
Syncerus vero seruiat historicus.

FINIS LIBRI PRIMI.

POEMATVM

LIBER SECVNDVS.

IN LAVDEM
FERDINANDI II. M. E. D. V.
ODE.

Lamma quæ nostras modo per medullas
Serpit, & cursu cita fulguranti
Igne luctantes populatur artus
Nescia vinci?
Flamma nùm Phœbi domat impotentis
Vatis arcanos furiosa sensus?
Me premit dius furor, en canoro
Excitus œstro
Thraciam posco cytharam, loquaces,
Phœbe, tu neruos anima, & furentem
Antra per sacri nemorosa collis
Dirige Vatem;
Namque vocali pede rupis altum,

F *Quà*

Quà datur paucis, tetigiſſe certum eſt;
Te ducem poſco, renuis? recenti
Auſpice curram.
Ipſe Fernandus via, dux, & author,
Meta vel curſus fuerit, ſecundes,
Inclyte ò Princeps, iter inſtitutum
Vatis anheli.
Vnde, quò curram? repetamne cunas
Gentis auguſtæ, patrioſne faſces,
Ire per laudes ne libet vetuſtas
Alite cantu?
Facta nùm Coſmi referam, ſecundum
Flora quem nouit genitrix parentem,
Cuius auguſtum veneratur orbis
Nomen, & aſtrum?
An canam magni virides honores
Vſque Laurentis? pater eruditi
Agminis Muſas aluit, Mineruæ
Filius altæ.
Italum rexit moderator orbem,
Arbiter Regum venerandus iras
Fregit, ac vrbes malè diſſidentes
Fœdere iunxit.
An canam ſeptos triplici corona
Orbis auguſtos triplicis Dinaſtas,
Quos catenati coluere manes,
Sydera, tellus?
Proximos illi memorem Quirino
Murice illuſtres, roſa quos marita

Pinxit

Pinxit, ac vltrò sociauit almæ
Lilia gentis.
Alter hos æquis referat Camęnis,
Atque Reginam geminam potentum
Fertilem Regum, cui serua fluxit
Vnda Garumnæ.
Anne Ductores celebrem? Ioannes
Inter hos fulget validus furorem
Frangere vndarum, rabidasque turmas
Italus Hector.
Læsit hùnc postquam grauis ira Martis
Fulmen ardescens Phlegetontis igne,
Strauit ac Romam, simul & Latinæ
Gentis honorem.
Dignus hoc Magnus genitore Cosmus
Luce natalem cumulauit vrbem,
Primus Europæ nitor, ac renati
Gloria mundi.
Fonte ab hoc lucis radiante cursu
Quanta per riuos geminos dirempta
Lux inundauit sitientis ędem
Solis vtramque.
Nempe Franciscus geniale sydus
Floream veri Patris instar vrbem.
Rexit, æternos cui dux parauit
Pallas honores.
Alter augusto redimitus ostro
Romulas primùm decorauit arces,
Sceptra dein regni vigil, atque fasces

Gessit auitos.
Huius & nomen, iubar & perenne
Obtinet Cosmi generosa proles;
Cuius Hetrusca venerantur Vrbes
Nobile sydus.
Quid priùs tollam, niueósne mores,
Ingeni florem, decorum an rohortem,
Quæ Ducis stipant latus, an sequentum
Agmen honorum?
Scilicet rectrix famulantis Orbis
Prouida, & veri genitrix, magistra
ConsilI effinxit generosa nostri
Pectora Regis.
Dia nascenti Venus ore fausto
Risit, excepit gremio caterua
Gratiarum altrix, pudor ac niuali
Flore puellum
Cinxit; at laurum viridante semper
Fronde fęlicem, resonique fontis
Rore nutritum capiti parauit
Munus Apollo.
Fallor, an summi patet aula Cæli?
Cerne, se scindit polus, astra cedunt,
Perge, te Cœlum beat eloquenti
Omine princeps.
I supèr celsos titulos auorum,
Auguror, Phębus mihi corda quassat,
Scilicet laudes superabis olim
Maior auitas.

De

Liber ad contemptores nebulones.

NON frontem gero pumice expolitum,
Non comas nitor aureus coercet,
Non pingit tyrium genas venenum,
Non cedro stabili notantur ora,
Quid me despicis, ò superba turba?
Me cultus modicè pater creauit,
Patre non decet esse cultiorem.

Idem ad Benignum Lectorem.

CEntum alij scribant lusus, & scommata centum,
Innocua authori carmina namque placent.

Descriptio riui amenissimi.

VIden, iste quàm liquentes,
Vitreasque riuus vndas
Agit, ac leuem susurrum
Per amica saxa labens
Ciet, atque flexuosus
Fugit alueum, & maritis
Rigat arua culta lymphis
Viridi arborum corona,
Viridique septus herba
Spaciantibus virentem
Parit vmbram, & ad gemellum
Oculos ciet soporem.

De

De Tormentis muralibus Prosopopæia Vegetij.

TAm fera quis miseræ necis instrumenta parauit?
Fulmina tergeminis æmula fulminibus,
Æmula cur dico? bellantur fortiùs ista,
Maiori aut certe corda pauore replent.
Nempe valent celsas validis cum turribus vrbes
Sternere, tecta virum, sternere templa Deum,
Et lauri syluas, quæ rident fulminis iras,
Quod parat incassum mulciber igne faber.
Quid tua contorques, scelerum venerabilis vltor?
Vis terrere homines? fulmina nostra cape.

De Ferdinandi Cæsaris Victoria e P. Com. Rheni relata duce summo Cœsarei exercitus Bauariæ Duce.

TVrgidus horrendo voluebat murmure lymphas
Rhenus, & Austriacos terruit vnda minax;
Sęuitiem haud passus fluuij Fernandus iniqui
Victori tumidas ense repressit aquas.
Ergo quid æquoreis regnat Neptunus in vndis?
Ferdinande, tibi debita sceptra cape.

De Militibus flumine obrutis.

CVm manus hostilis victrices victa cateruas
Vitarit celeri pręcipitata gradu
Se iacit in fluuium, tunç inclyta Ferdinandi
Vindex

Vindex aduerſos obruit vnda viros.
Si coniuratæ pugnant pro Cęſare lymphæ,
Sceptra ſub illius flumina cuncta fluent.

Ad muſcam, quæ volitans in os meum irruit; ac dum ſemiſepulta errabat in viſceribus, ſputum ego cruentum eieci.

DVm lecto ſuper accubo, ſupinum
In os irruis, inquieta muſca,
Et viua in teneris vagaris extis;
Prædam ſedula quęris, an ſepulcrum?
In viuo tumulo ſepulta viue.

Idem argumentum.

ME miſerum, hic cruor eſt? roranti ſanguine manant
Ora, heu cum facili ſanguine vita cadet?
Heu, quem non potuit rabidus canis ore voraci
Cędere, non mulus calcibus ærigeris.
Non rota deciduum latus oppreſſura quadrigæ,
Non ſonipes curſu pręcipitante furens,
Non quæ Mænalio, dum luderet ille, miniſtro
Penſile ſtrinxerunt ſtupea vincla caput.
Quem non exceptum puerili gutture virus
Victorem toties morte timente ſuum.
Proh dolor, heu genus ò ſemper lacrymabile mortis,
Muſca feret vilem huic ſemiſepulta necem?

Liber

De eadem sepulta lusus.

AFfer odoratæ flagrantia munera syluæ,
Funereas affer, pulla caterua, faces
Nobilis est tumulus, sint splendida funera, tantũ
Musca requirit opus? Gaddia facta modo est.

In Eunuchum fictum argumentum.

QVÆ mihi nunc se se mutilato corpore imago
Obijcit informis, prodigij, anne hominis?
Pignora cara nequit genitor nouisse puellos,
Nec genitrix natos pascere lacte potest.
Infœlix monstrum, cui nomen amabile matris
Natura, & dominus cui negat ense patris.

De Cia Vbaldina filia Vannis à Susinnana, quæ vxor Franc. Ordelaphij tyranni Foroliuij, Foropopuli, ac Cesenæ præfulsit bellica virtute, animique inuicti celsitate. De hac Heroina lege Mat. Villan. Chron. & Seb. de Rub. Epist. ad Mannellum, & Sans. in fam. Malatestarum.

SAlue, ò bellatrix generosę stirpis Amazon,
Quę premis aduersos casside septa duces;
Obsessam validis tutaris ab hostibus vrbem,
Non semel atque hostes Marte fauente necas;
Ast illis demum numero superantibus, atque
Iam iam, quam seruas, arce ruente solo

Vince-

Vinceris, inuicta constans at mente triumphas,
Quod tibi sors aufert, mens decus ingeminat.

Cum cœnarem, gladio panem cecidi, è quo geminæ aues miliariæ assæ, & benè conditæ prodierunt.

DIscumbebam auidus mensæ cum Patre parente,
Parturit en cęsus panis aues geminas,
Natiua hę superant teretes pinguedine turdos,
His cedit perdix, pauoque centoculus.
Si genitor, genitrixque parit par dulce volucrum
Panis, quid iungit connubium volucres?

Idem argumentum.

DVm gladio panem cædo (mirabile) natum est
Pane è fęcundo vulnere par volucrum.
Has animo admirans depascor dente voraci,
Scilicet his nusquam gratior esca fuit.
Cęsareæ ò volucres, gladius quibus obstetrix est,
At miseris feretrum os, venter & est tumulus.

De Serenifs. Princ. Carolo Card. Med. Gaddiam Hermathenam inuisente.

EXcipe Purpurei sydus spectabile Cęli,
Ianua, præsentis deuenerare iubar.
Quale decus tibi, qui splendor, quæ gloria surgit

 Hospite

Hospite proh quanto nobilitata micas.
Cur alios iactas præsignia nomina? ab vno
Ebibis æternum Principis ore iubar.

De meo Auriga, cui cognomen est Mors.

MOrs auriga meum ducit pernicior axem,
Fælix qui possum currere morte duce.

Extemporale.

CVr prope te solum Idalij flos numinis ardet,
Ac tyrium ridens explicat ore decus?
Num te purpureo velare decenter honore,
Dilectumque parat condecorare caput?
Hæc procul, hæc vilis tibi sordet purpura, fusus
Pro Christo melior purpura sanguis erit.

De Illustriss. Thoma Bonsio Patritio Florentino, Electo Biterrensi in palestra Logicæ tunc, dein Phisicæ mihi æmulo, vbique terrarum amico primario cum Assertiones Logicas priuatim tutaretur Anno Domini 1621. Florentiæ.

ERgo age, Palladij laudes modulemur alumni,
Alta peto; excelsum gloria carpit iter.
Iam libet Aonidum latices haurire canoros,
Atque auidum sacro mergere fonte caput.
Audenti faueant, præsentia Numina, Musæ

Et

Et mihi Pegaseis imbribus ora rigent.
Tuque, ò Pieridum Rector, Vatumque Sacerdos
Hùc age cum plectro, carminibusque veni.
Pulcrior at venias, festam nunc indue vestem,
Et viridi undantes fronde recinge comas,
Qualis Palladios olim cecinisse triumphos
Diceris, ac lætas increpuisse fides.
Cum formidatos telluris monstra Gigantes
Numina connixos præcipitare polo
Risit, & in scopulos immania pectora vertens
Texit Phlegræa montibus arua nouis,
Centimanumque Gygen, serpentipedumque cateruã
Contudit inuicta martia virgo manu,
Gorgoneoque ferox clypeo tot monstriparenti
Funera, quot natos reddidit illa truci.
Et super impositos disiecit fulmine montes
Cœlicolas tutans, cælituumque domos,
Victrici æthereum Diuæ plausisse Senatum,
Et palmam resonos intonuisse polos,
Teque triumphali victricem carmine dextram,
Altisonaque ferunt concinuisse lyra.
Hac celebres Heroa tuæ decus Vrbis, & astrum,
Nam similem recines, Delie magne, tibi,
Huius in ambrosio regnat clementia vultu,
Æthereus placida fronte coruscat amor.
Et pudor, ac lepor, & grauitas, & casta voluptas,
Quicquid & arcano laudis in Orbe viget.
Lactea sanguineus distinguit tempora murex,
Æmula syderibus lumina pingit honor.

Impubes nulla sordent lanugine malæ,
Collaque natiuum cerea vestit ebur.
Sic facies viuo variatur amabilis ostro,
Immatura velut spargitur vna croco.
Edidit hunc triplicis rectrix sapientia mundi,
Casta olli enituit, stella secunda, Venus.
Hunc obstetrici superus Amor Jride cinxit,
Hunc vigili fouit Gratia dia sinu.
Virtutumque chorus socium sibi fœdere iunxit,
Quæ facili spargit munera larga manu,
Incorrupta fides, regina Modestia formæ,
Quæ seruat niueas virginitatis opes,
Syncerique tenax, rectique immensa cupido,
Cor fraudum indocile, & fallere lingua rudis.
Huic sua quisque dedit Diuorum munera, Pallas:
Doctrinę laudem, consilijque decus.
Diuitias, titulosque potens matrona Tonantis,
Præbuit augustum Iuppiter ipse iubar.
Aurea Mercurius doctæ discrimina linguæ,
Mellitumque dedit lęuus Apollo sonum.
Cum loquitur; fluitant mellitæ ex ore catenæ,
Quæ mihi, quæque alijs corque, animumque ligant.
Scilicet ambrosiam huic Themis arbitra propinauit,
Inseruitque labris prouida nectar apis.
Nonne vides? lecta sapientum adstante corona
Soluit amabilibus ora perita modis,
Et latebras pandit sophiæ, arcanosque recessus,
Et mira hostiles explicat arte dolos,
Altisonisque tonans verbis tot spicula torquet

Verba

Verba quot emittit, fulmineasque faces.
Palladis insignes facundæ sternit alumnos,
Et bona victricis præmia frontis habet.
Nec tantum verbis superato ex hoste triumphat,
Nàm spolia, & palmas celsior vsque refert:
Nempè rebellantes domat æquo Numine sensus,
Ventorum vt cohibet flamina sæua Pater,
Vtque procellosas frænat Deus æquoris vndas,
Sic animi turbas comprimit ille truces.
Calcat & illecebras Veneris, clypeoque pudore
Frangit, quæ vilis fulmina torquet Amor.
Et Laertiadis Ducis æmulus improba Circes
Pocula, monstrifero plena liquore fugat,
Syrenumque modos, iuuenum quæ ceca doloso
Concentu miserè pectora victa necant.
Herculeaque manu rediuiuam fulminat Hydram,
Quæ succisa nouis cornibus vsque tumet.
Sternit & æthereis Stygium Pythona sagittis,
Et domat inferni lurida regna Iouis.
Has referat palmas, hos tollat Musa triumphos,
Queis nunquam vidit martia Roma pares,
Grecia nec victrix, nec mater Etruria Regum,
Quę Thomæ peperit inclyta mater auos.
Quid memorem illustres trabeatæ gentis alumnos,
Quorum sydereum gloria culmen adit?
Non te nobilitat patrium decus, optime Præsul,
Sed tua te virtus, vnica nobilitas.
Illa suo radians fulgorem vincit auitum,
Fœta suis volucres quæ pede calcat opes.

Indiga

Indiga nil laudis mortales ridet honores,
Et populi fasces, vanaque sceptra ducum.
Hæc te sublimem, Præsul, feret alite curru
Florida regna super, cęrula regna super.
Et super astrorum cursus, Phębique meatus,
Cęlicolumque sacris inseret vna choris.

Descriptio Noctis serenæ.

CAndida fraternum famulo iàm pellit àb axe
Luna iubar, fulgetque vago stipata sororum
Agmine stellantum, niueosque citata iugales
Ducit in aereos regnatrix vnica campos,
Et riguo terras humectat rore silentes:
Iàm victrix per membra quies mortalia serpit,
Fessaque mansuetus rapit hostis lumina somnus.

Asinus in detractores Logicos.

INiqua asellis turba quid præfers equos?
Num magis honesta munera peragunt equi?
Scilicet Achillis terga nobilis Xanthus,
Castoraque vexit Cyllarus Iouis genus,
Iactatque Bellerophonta sessorem aliger,
In apollinari monte qui fontem vngula
Duxit, & in axe stella radiat, Pegasus;
At omnis ista temnat, hęc leuia puto,
Cum gesserim his humeris triumphantem Deum.

De fumo me sequente ad me ipsum.

STas, fumus stantem petit, hunc fugis, hic fugientem
Sectatur; fumum vis fugere? ah fuge te.

De Vino Pecciolensi, quod aliquando visum est optimum amicis meis.

EN, ò candida turba, Pecciolensi
Spumant pocula nostra rore plena,
In vitro, viden, ut coruscet aurum,
At potabile, gratius liquore
Hyspano, Ammineoque, Lesbioque,
Ergo, candida turba, præpotentem
Deuota prece tèr Deum lacesse,
Ut uentos, pluuiasque, turbinesque,
Cęli ac vindicis igneas procellas,
Arma tristia, grandinisque nimbos,
Pręedonunque manus procul rapaces
Custos arceat à parente campo
Nectaris, melius perennè vena.
Nobis ut fluat id benigniori.

De eodem Iocus.

SAlue, ò nobile, regiumque vinum,
Salue, gloria Pecciolensis agri,
Tu mi suggeris aureos canenti

Versus

Versus diuite vena, Apollinari
Dignum reddis honore, Phębus alter.
Quid ò Massica vina, quid Falerna
Laudant, Ammineosue, Cæcubosue,
Hyspaniue soli aureos liquores?
Aureus placet, ast inemptus auro.

De Tolosattio Vbertio Equite Florentino, Pistoriensium imperatore, ac defensore constantissimo.

QVis mihi nunc se se spectabilis obiicit armis,
Et regit herculea męnia clara manu?
Hiccine Magnanimi de sanguine Farinatæ,
Cuius inocciduis Fama triumphat equis?
Bernardi agnatus, Latio qui purpurat ostro,
Quem virtus niueis duxit in astra rotis?
Insignes animæ, multisque sororibus auctæ
Illustrant multo stemmate nempe domum,
Vbertum bene sortita est gens inclyta nomen,
Vberta Heroum scilicet illa fuit.

Hic fuit Cardi[nal]is, & Episcop. [...]mensis Lega[tus] in Gallia Ci[salpina], & Tran[salpina] insignis [do]ctrina, & san[ctim]onia.

Paraphrasis Virgilianæ lectionis l. 4 Georg. Quid faceret, quò se.

QVid faciat, quò præcipitem miserabilis Orpheus
Se ferat erepta bis coniuge? mittat habenas
Nùm lacrymis supplex, vt amaro gurgite manes,

Vt

Ut moueat prece Ditis inexorabile Numen?
Illa quidem lacrymans, centumque innexa catenis
Flumen inoccidua tenebrosum puppe secabat;
Dicitur hanc Vates celsa sub rupe niualis
Thraciæ, ad algentes viduati fluminis vndas
Mestiloqua fleuisse Chely, plectroque gementi
Mulcens aligeros cœtus, pecudesque, ferasque,
Et querulo ducens auritas carmine syluas,
Et querulo frenans fluuiorum carmine lapsus:

De Vere redeunte Sylua.

EN victa iàm recessit
Anni sæuior imperatrix,
Horrida perpetuo rigore,
Et scuto munita niuali,
Et socijs armata procellis,
Aquilonis ac timenda
Impete fulmineo volantis.
Cecidere iam solutæ
De montibus pruinæ,
Nunc alumna Veris aura
Subditos lustrat genialis agros
Dux renascentis Zephyrus, paterque
Orbis, & anni,
Qui fluuijs reddit cursum, qui gramina campis,
Reddit & arboribus capillos,
Qui pingit arua gemmis

Versicoloribus
Inuidiosa polis:
Hæc irrigat rosarum
Murice viuo
Hæc viuido crocorum
Inaurat igne,
Niuibusque liliorum,
Boreæ niuoso scilicet æmulus,
Mitis at æmulus tegit.
Nempe præter liliorum
Non amat hic niues,
At horridas calcat pruinas.
Salue, ò decorum, florumque pater,
Frigoris victor, niuiumque victor,
Lepor orbis, ac venustas,
Veris arbiter comantis,
Semper ò nostræ peramæna terræ
Arua florenti decores honore,
Sic tibi semper Boreas, & Eurus
Cedat, & Auster:
Tuque mutati dociles habenas
Temporis ducas, famuloque regnes
Vnus in Cæli radiantis axe,
Vnus in Orbe.

De N.

C*Ongestas effundit opes hic patris auari,*
Quid non ergo patris dicitur ille nepos?

De

De Catullo Poeta.

INter laurigerum Catullus agmen
Candore eloquij micat latini,
At sordet petulans nimis procaci
Vates sordidus elocutione;
Nullus ergo videtur inter omnes
Impurus magis hoc, magisque purus

Ad N.

SIt procul, arcano ferrum quæ fœdere nectit,
Muscarum magnes est tua lingua trahax.

De Formica alata electro inclusa, quæ in Hermathena Gaddia seruatur.

DVm volat Heliadum formica alata sub vmbra,
Incautam hæ lacrymis deciduis capiunt.
Retia nunc valeant, lacrymis captare volantes
Si datur, aucupio non opus, at lacrymis.

De eadem.

DVm nemus Heliadum propter formica vagatur
Hanc lacrimosa pij gurgitis vnda tegit
Protinus hyberno durescens vincta rigore
Formicam perimit gemma noua, ac tumulat.
Quid Reges iactant Paria de rupe sepulcrum?
Formicæ radiat nobilior tumulus.

In Laudem Ioannis Baptistæ Strozę Poetę, Patricij, & Academici Florentini.

O Bellicosæ gentis amabile
Sydus, noueni gloria & agminis,
Semperque florescens, nec vllo
Flos patriæ moriture sęclo,
Te nostra cantu dicere garrulo
Vellet loquacis Musa parens lyrę,
Ast ordiendi incerta mente
Fluctuat, ambiguoque plectro.
Vt virgo prati florea sydera
Dum mille frontis syderibus videt,
Quæ prima carpat, quæ relinquat
Pollice prætereunte nescit.
Tu nempè laudum floribus vndique
Vernas recinctus, gloria te patrum,
Et sanguinis fulgor vetusti,
Et patriæ radiantis astrum
Illustrat, altrix te sapientia,
Te mens tyranno libera crimine,
Te pectoris candor niualis,
Te placidæ studium Mineruæ.
Heroum at ò quid bellipotentium,
Quid nunc togatorum inclyta stemmata,
Fascèsque bellacis superbos
Quid sobolis referam Camœna?
Tu non auorum lumine præuio
Augustioris prodigus indiges,

At

At lucis in fontem reflectis
Gurgite nobiliore lumen;
Tu namque Phębi ſydereis aquis
Diues coruſcas, creſcit honor choro
Per te ſororum, qui parentis
Primus amor, decus atque Phębi es:
Docto laceſſens pectine dædalas
Fides, vel ipſo blandius Orpheo
Audita ſyluis, & cateruæ
Carmina pennigeræ maritas.
Jam cerno quercus vertice inhoſpiti
Montis relicto currere pręcpetes,
Sectantur auritæ ſonorem
Pindaricum cytharæ canentis.
Iam cerno lymphis nobile vitreis
Flumen, quieto qnod pede labitur,
Vrbiſque moles lambit aſtris
Floriferæ ſuperis minantes,
Illud ſtupentes carminis arbitri
Vndas coercet non ſine montium
Stupore, non gelu reuinctum,
Carminis at domini catenis.
Tu ſpargis oras nomen in vltimas,
Inhoſpitalem nomine Caucaſum
Attingis, & quæ terra Solem
Excipit in gremio cadentem.
Naſcentis & quæ lumen, & aureos
Crines, puellas excipit & faces,
Et quæ niuali preſſa mole

Hor-

Horribili riget vſque bruma.
Virtus Poetæ finibus ilicet,
Qui tangit alto ſydera vertice,
Nullis coercetur, ſed omnes
Peruolat imperioſa terras.
Hæc vecta curru ſtelligero potens,
Quem fulgurantes alipedes vehunt,
Auriga quem ducit ſupernus
Luce comas radiatus alta.
Quem ſemper ambit gloria candido
Præpes volatu, & Fama ſequatibus
Aurita pennis, ac trilinguis
Luminibus ſequitur trecentis:
Curru hoc phalanges ſydereas ſupèr,
Soliſque currum luciferum ſuper
Virtus triumphantem coronans
Te vehet æthereas in arces,
Vbi ſupremi regia Numinis
Auro coruſcat fulgida ſyderum,
Interque diuinos olores
Luce noua nitidum reponet.
Olli beatorum ambroſia ſatur,
Ex ore voluens nectareum melos,
Et blandiùs chordas laceſſens
Grande canes olor vſque Numen.

Sylua

Sylua ad fidicinen.

A Ge vocalem tange chelyn,
Erudita manus,
Ac neruos anima digitis loquaces:
Viden, vt leui susurro
Quatit arborum cacumen
Veris aura blandientis,
Genialis aura Zephyri,
Docilesque sonum reddere frondes
Auribus gratum sitientibus
Multiplicato percutit ictu,
Ictu blandiloquo soni magistro,
Scilicet aureo
Æmula plectro
Aura est nemoris
Aurea rectrix.
En volucris sylua Syren, ac Musa paterna
Viridante fronde tecta
Canit arguto gutture dulces
Imitata fides.
Age, ò fidicen, cedere turpe est,
Vincere blandam molliter æmulam
Volucrem decet,
Certare bello par & amabili,
At naturam vincere par est
Arte magistra.
Age docta bellicoso
Pectine fila cie,

Multi-

Multiuago ferias vocales pollice chordas,
Nunc quate graues,
Nunc pulſa acutas,
Et modo raucas adde ſonoris.
Audin? auditos Philomela reddit
Gutture docta modos,
Nunc leui murmurillo
Sonat interior,
Nunc grandiori voce ſuperbiens
Plenius intonat,
Turbinat vocem leuis, explicatque,
Clarat, infuſcat, relegit, coercet
Neſcia cedere, neſcia vincere;
Ergo dum pugna ambigua,
Dum fluctuat victoria,
Tu vires artis repetas fęlicior omnes,
Victor eris,
Scilicet ars fęlix naturam vincit alumnam.

Ad P. Thomam Antonellum olim meum prȩceptorem Rhetoricȩ, nunc Profeſſorem Logicȩ Florentiæ.

DVm caput anguſta quaſſabam iratus in aula,
Argumentum ingens naſcitur in capite,
Scilicet Herois ſimulacrum mente loquaci
Compono, membra & non peritura ligo.
Fortunatam iram miror, furor ira beatus
Ardenti Vati grande poema parit,

Sic

Sic vtinam furerem semper, furor alter Apollo
Scilicet, ira recens Musa secundet opus.

In Medicum quendam Lusus.

HOstis es, an Medicus? quid vulnera vulnere curas?
Vulnera qui infligit, iudice me hostis erit.

Idem argumentum.

NOuum efficis cur vulnus, vt sanes vetus?
Medicumque dicis esse, mendax? hostis es.

Ad P. Vincentium Guinisium tunc Præceptorem Rethorices Romæ.

DEcidua effuso latè liquore lucerna
Inficit inuisis plurima scripta notis,
Et veterum non exæquanda Poemata Vatum,
E tabula in præceps quæ cecidere vaga;
At meus est liber casu Politus ab omni;
Pallade nimirum præside tutus eat.

De N.

ESt planis pedibus, non carmina Comica scribit,
Attamen est verum dicere, Plautus hic est.

 Fran-

Versus diuite vena, Apollinari
Dignum reddis honore, Phębus alter.
Quid ò Massica vina, quid Falerna
Laudant, Ammineosue, Cæcubosue,
Hyspaniue soli aureos liquores?
Aureus placet, ast inemptus auro.

De Tolosattio Vbertio Equite Florentino, Pistoriensium imperatore, ac defensore constantissimo.

QVis mihi nunc se se spectabilis obiicit armis,
Et regit herculea męnia clara manu?
Hiccine Magnanimi de sanguine Farinatæ,
Cuius inocciduis Fama triumphat equis?
Bernardi agnatus, Latio qui purpurat ostro,
Quem virtus niueis duxit in astra rotis?
Insignes animæ, multisque sororibus auctæ
Illustrant multo stemmate nempe domum,
Vbertum bene sortita est gens inclyta nomen,
Vberta Heroum scilicet illa fuit.

Hic fuit Cardi-lis, & Episcop. mensis Lega- in Gallia Ci-lpina, & Tran-lpina insignis ctrina, & san-monia.

Paraphrasis Virgilianæ lectionis l. 4 Georg. Quid faceret, quò se.

QVid faciat, quò præcipitem miserabilis Orpheus
Se ferat erepta bis coniuge? mittat habenas
Nùm lacrymis supplex, vt amaro gurgite manes,

Vt

Ut moueat prece Ditis inexorabile Numen?
Illa quidem lacrymans, centumque innexa catenis
Flumen inoccidua tenebrosum puppe secabat;
Dicitur hanc Vates celsa sub rupe niualis
Thraciæ, ad algentes viduati fluminis vndas
Mestiloqua fleuisse Chely, plectroque gementi
Mulcens aligeros cœtus, pecudesque, ferasque,
Et querulo ducens auritas carmine syluas,
Et querulo frenans fluuiorum carmine lapsus:

De Vere redeunte Sylua.

EN victa iam recessit
Anni sæuior imperatrix,
Horrida perpetuo rigore,
Et scuto munita niuali,
Et socijs armata procellis,
Aquilonis ac timenda
Impete fulmineo volantis.
Cecidere iam solutæ
De montibus pruinæ,
Nunc alumna Veris aura
Subditos lustrat genialis agros
Dux renascentis Zephyrus, paterque
Orbis, & anni,
Qui fluuijs reddit cursum, qui gramina campis,
Reddit & arboribus capillos,
Qui pingit arua gemmis

Versicoloribus
Inuidiosa polis:
Hæc irrigat rosarum
Murice viuo
Hæc viuido crocorum
Inaurat igne;
Niuibusque liliorum,
Boreæ niuoso scilicet æmulus,
Mitis at æmulus tegit.
Nempe præter liliorum
Non amat hic niues,
At horridas calcat pruinas.
Salue, ò decorum, florumque pater,
Frigoris victor, niuiumque victor,
Lepor orbis, ac venustas,
Veris arbiter comantis,
Semper ò nostræ peramæna terræ
Arua florenti decores honore,
Sic tibi semper Boreas, & Eurus
Cedat, & Auster:
Tuque mutati dociles habenas
Temporis ducas, famuloque regnes
Vnus in Cæli radiantis axe,
Vnus in Orbe.

De N.

CONgestas effundit opes hic patris auari,
Quid non ergo patris dicitur ille nepos?

De Catullo Poeta.

INter laurigerum Catullus agmen
Candore eloquij micat latini,
At ſordet petulans nimis procaci
Vates ſordidus elocutione;
Nullus ergo videtur inter omnes
Impurus magis hoc, magiſque purus

Ad N.

SIt procul, arcano ferrum quæ fędere nectit,
Muſcarum magnes eſt tua lingua trahax.

De Formica alata electro incluſa, quæ in Hermathena Gaddia ſeruatur.

DVm volat Heliadum formica alata ſub vmbra,
Incautam hæ lacrymis deciduis capiunt.
Retia nunc valeant, lacrymis captare volantes
Si datur, aucupio non opus, at lacrymis.

De eadem.

DVm nemus Heliadum propter formica vagatur
Hanc lacrimoſa pij gurgitis vnda tegit
Protinus hyberno dureſcens vincta rigore
Formicam perimit gemma noua, ac tumulat.
Quid Reges iactant Paria de rupe ſepulcrum?
Formicæ radiat nobilior tumulus.

In Laudem Ioannis Baptistæ Strozę Poetę, Patricij, & Academici Florentini.

O Bellicosæ gentis amabile
Sydus, noueni gloria & agminis,
Semperque florescens, nec vllo
Flos patriæ moriture sęclo,
Te nostra cantu dicere garrulo
Vellet loquacis Musa parens lyrę,
Ast ordiendi incerta mente
Fluctuat, ambiguoque plectro.
Vt virgo prati florea sydera
Dum mille frontis syderibus videt,
Quæ prima carpat, quæ relinquat
Pollice prætereunte nescit.
Tu nempè laudum floribus vndique
Vernas recinctus, gloria te patrum,
Et sanguinis fulgor vetusti,
Et patriæ radiantis astrum
Illustrat, altrix te sapientia,
Te mens tyranno libera crimine,
Te pectoris candor niualis,
Te placidæ studium Mineruæ.
Heroum at ò quid bellipotentium,
Quid nunc togatorum inclyta stemmata,
Fascèsque bellacis superbos
Quid sobolis referam Camœna?
Tu non auorum lumine præuio
Augustioris prodigus indiges,

At

At lucis in fontem reflectis
Gurgite nobiliore lumen;
Tu namque Phębi sydereis aquis
Diues coruſcas, creſcit honor choro
Per te ſororum, qui parentis
Primus amor, decus atque Phębi es:
Docto laceſſens pectine dædalas
Fides, vel ipſo blandius Orpheo
Audita ſyluis, & cateruæ
Carmina pennigeræ maritas.
Jam cerno quercus vertice inhoſpiti
Montis relicto currere pręþetes,
Sectantur auritæ ſonorem
Pindaricum cytharæ canentis.
Iam cerno lymphis nobile vitreis
Flumen, quieto quod pede labitur,
Vrbiſque moles lambit aſtris
Floriferæ ſuperis minantes,
Illud ſtupentes carminis arbitri
Vndas coercet non ſine montium
Stupore, non gelu reuinctum,
Carminis at domini catenis.
Tu ſpargis oras nomen in vltimas,
Inhoſpitalem nomine Caucaſum
Attingis, & quæ terra Solem
Excipit in gremio cadentem.
Naſcentis & qua lumen, & aureos
Crines, puellas excipit & faces,
Et quæ niuali preſſa mole

Hor-

Horribili riget vſque bruma.
Virtus Poetæ finibus ilicet,
Qui tangit alto ſydera vertice,
Nullis coercetur, ſed omnes
Peruolat imperioſa terras.
Hæc vecta curru ſtelligero potens,
Quem fulgurantes alipedes vehunt,
Auriga quem ducit ſupernus
Luce comas radiatus alta.
Quem ſemper ambit gloria candido
Præpes volatu, & Fama ſequatibus
Aurita pennis, ac trilinguis
Luminibus ſequitur trecentis:
Curru hoc phalanges ſydereas ſupèr,
Soliſque currum luciferum ſupèr
Virtus triumphantem coronans
Te vehet æthereas in arces,
Vbi ſupremi regia Numinis
Auro coruſcat fulgida ſyderum,
Interque diuinos olores
Luce noua nitidum reponet.
Olli beatorum ambroſia ſatur,
Ex ore voluens nectareum melos,
Et blandiùs chordas laceſſens
Grande canes olor vſque Numen.

Sylua ad fidicinen.

AGe vocalem tange chelyn,
Erudita manus,
Ac neruos anima digitis loquaces:
Viden, vt leui susurro
Quatit arborum cacumen
Veris aura blandientis,
Genialis aura Zephyri,
Docilesque sonum reddere frondes
Auribus gratum sitientibus
Multiplicato percutit ictu,
Ictu blandiloquo soni magistro,
Scilicet aureo
Æmula plectro
Aura est nemoris
Aurea rectrix.
En volucris sylua Syren, ac Musa paternæ
Viridante fronde tecta
Canit arguto gutture dulces
Imitata fides.
Age, ò fidicen, cedere turpe est,
Vincere blandam molliter æmulam
Volucrem decet,
Certare bello par & amabili,
At naturam vincere par est
Arte magistra.
Age docta bellicoso
Pectine fila cie,

Multi-

Sic vtinam furerem semper, furor alter Apollo
Scilicet, ira recens Musa secundet opus.

In Medicum quendam Lusus.

HOstis es, an Medicus? quid vulnera vulnere curas?
Vulnera qui infligit, iudice me hostis erit.

Idem argumentum.

NOuum efficis cur vulnus, vt sanes vetus?
Medicumque dicis esse, mendax? hostis es.

Ad P. Vincentium Guinisium tunc Præceptorem Rethorices Romæ.

DEcidua effuso latè liquore lucerna
Inficit inuisis plurima scripta notis,
Et veterum non exæquanda Poemata Vatum,
E tabula in præceps quæ cecidere vaga;
At meus est liber casu Politus ab omni;
Pallade nimirum præside tutus eat.

De N.

ESt planis pedibus, non carmina Comica scribit,
Attamen est verum dicere, Plautus hic est.

Francisco Rondinellio Patritio, & Academico, Florentino, viro candidissimo, carissimoque. Extemporale.

Salue, ò frater amabilis, medulla
Cordis, vis animæ, lepor, venustas,
Robur, deliciæque, demum ego alter.
Te, quem plus oculis meis amaui,
Te, quem plus oculis meis amo nunc,
Usque plus oculis meis amabo.

De Ludis omissis.

Lux aderat citior ludis deuota petitis.
Iam cupidos Cælo Sol agitabat equos;
Hæc inter Rector prænobilis expirauit
Vrbis, amor populi, sed breuis, ecce dolor:
En fugiunt ludi, iam compita nulla frequentat
Personatus homo, sed lacrymosus homo.
Nimirum cineres prohibent ludicra loquentes,
Quàm lingua valuit, est cui lingua cinis?

De ignobili superbo. Fictum nomen.

Est altus cubitum Batyllus vnum,
Magnus attamen ille vult videri,
Quid? magnum haud nego, frater hic Gigantum est.

Ad

Ad imperitum Ariſtarcum Extemporale.

VIs breue, vis longum carmen ſimul, hoc cape, conſtat
Longis, ac breuibus, carmen vtrumque tenes.

De cane matre, & cane filio Cameratæ Gaddiæ cuſtodibus.

ARida tempeſtas famulo regnabat in orbe,
Phębique, amoriſque æſtuoſa ſpiculis,
Dum geminus torret mortalia pectora feruor,
Petulans per arua dumque laſciuit pecus;
Et Veneri indulgens componit in arbore nidos
Dædala volucrum turba; ſyluarum chorus,
Ac domitum gratis agmen crudele ferarum
Telis amoris ardet arcana face:
Ecce canis noſtræ cuſtos laſciuior ædis,
Amore cęcus matris amplexus petit;
Illa ſed inceſtum latratu terret, & horret,
Morſuſque caſtis dentibus minans fugat.
I, nati coniux mala vincula ſolue, Iocaſta;
Pudoris eſt magiſtra nunc tibi canis.

De Mure qui peredit particulam manusc. Vitæ Bartholomæi Valorij Senioris, cuius Elogium extat pag. . . .

O Dignam lacrymis, simulque risu
Rem, dirisque simul, facetijsque;
En mus innocuam vorat libelli
Chartam, quo senior viget Valorus,
Ille Signifer altus, & salubri
Libertate potens loquentis oris
Depictus calamo fidele; muris
Detester ne famem libri voracem,
An laudem potius famem legendi?
Nimirum cupit esse literatus,
Iccircò tabulas vorat legendas,

Prœfatio in Carmen de S. Pont. Vrbani VIII. recèns adepto Pontificatu.

Vilia suspensi ducebant ocia nerui,
Orpheus argutum cum posuisset ebur,
Et cupidum nullo mulceret carmine Cęlum,
Et cupidos nulla voce bearet agros.
Squallebat miser, heu, mundus mœrore tyranno,
Muta esset victrix cum lyra tristitiæ.
Manabant salsi pastorum è lumine fontes,
Cum flueret nullo carminis imbre Deus.
Voluebant querulas lacrymarum flumina lymphas,
Vrgebat miseros flebile murmur agros.

Inuitæ

Inuitæ stabant montano in vertice syluæ,
Vox nulla, aurita quam sequerentur, erat:
Et cytharam, vocemque ducem ipsa armenta ciebant
In cassum querulis, vel gemebunda, sonis.
At reticebat auis cantus reticente magistro,
· Blandius ac Zephyri flamen, & aura parens.
Tunc ferus edomito Boreas stridebat in orbe
Iratos iaculans celsa per astra globos;
Et leo concordis violato fędere pacis
Sternebat miseros cęde recente boues.
At lupus in pecudes furiali dente minores
Explebat rabiem vilior, atque famem.
Ferrea crudeles voluebant sęcula Parcæ,
Vrgebatque homines ferrea condicio.
Tantam orbis cladem Tyrinthius orbe subacto
Commiserans Orbi gaudia restituit:
Orphęos ciuit neruos, atque ora resoluit,
Ora triumphantem voce secuta ducem.
Nam vates animans vocales pollice neruos
Stemmata victoris nobiliora canit:
Vt puer in cunis dextra victrice chelydros
Strauerit eludens irrita monstra Deæ;
Vtque Giganteas maior superauerit iras,
Cum valida premeret corda superba manu;
Vt genitum Oceano doctum variare figuram
Tergeminam triplici vicerit arte Deum;
Atque Ixionidas nubis portenta biformes,
Et Cacum, flamma qui pereunte cadit.
Vt victor toties nascentia fregerit Hydræ

Cornua

Cornua, munitus viribus, igne ferox:
Mortis & indocilem non vna morte peremit,
Totque renascenti ex hoste trophæa tulit;
Vtque cruentus equis humano sanguine pastis
Præbuerit crudi membra recisa Ducis.
Vt, quem perdomuit, victor gerat arma Leonis,
Cui noua Iuno hostis scilicet arma parat.
Vt Phlegetontææ debellans monstra paludis
Vicerit inferni lurida regna Iouis,
Celsa catenatum traheret dum victor in arua,
Qui triplici latrans Cerberus ore tonat.
Arbiter vt gemini fortunatissimus Orbis
Ille polos humeris rexerit impositos;
Stelligerosque orbes, Solemque, Deumque cohortes,
Dum fremeret rabie, victa nouerca metu.
Ast ego, longè impar quamuis, Rhodopæius alter
Assuetus digitis increpuisse fides;
Dum superus nostrum Leo flammifer ore Leonem
Vrebat, miseros hostis & æstus agros;
Nulla soporatis sociabam carmina neruis,
Addebam tacitæ carmina nulla lyræ.
Carminis ab tenuem venam exhauserat æstus,
Æstus non Phœbi, Solis at ille fuit.
Ampliùs haud gressu fęlici prata terebam
Florea, Castalio prata dicata choro;
Sed vagus ignotis Sophiæ iactabar in vndis;
Doctrina heu quanto turbine nostra labat:
Errabamque inter Logicæ spineta, ferarum,
Monstrorumque domus scilicet illa fuit:
Hæc

Hæc regnatrici proſtrauit mente Deo par,
Qui Deus in terris ſubdita cuncta regit.
Vt necat exoriens telluris monſtra tenebras
Phębus luciferis conſpiciendus equis;
Sic tu Chriſtiadum Sol fęliciſſimus Orbis
Exortu ſuperas quæque inimica tuo;
Vatibus atque animum præſenti numine reddis,
Et corda in vitam ſemiſepulta cies:
Exhilarata tuo ſenſerunt nomine numen;
O lęuum Muſis Numen, & ingenijs.
Nempe decet famulum fælicior Hercule mundū
Qui regit, occidua hæc carmina & ipſe regat.

De fœmina quadam.

PEnelopen ſileas, ò Græcia vana, pudore
Nam poſt ſe linquit florida Penelopen.

Antiquus ethnicus robore corporis conſpicuus loquitur.

NOn ſum pellice natus è Tonantis,
Clauam non habeo necis parentem,
Non anguem geminum manu tenella
Eliſi puer horridus ferarum
Victor, non domui truces Gigantas
Montes montibus impiè aggerantes;
Per me non cecidit ferens ſuperbum
Victori ſpolium Leo futurus

Non

Inter sydera sydus æstuosum;
Non aper timor Arcadum reuinctus;
Non, quæ cornua parturit rebelli
Hydra fronte virens, necem perennem
Passa est, indocilis perire quondam;
Non Cacus pereunte victus igne;
Non pastos miserorum equos cruore
Paui sanguine Tracij tyranni;
Non Stymphalidas alites sagittis
Fixi; non Pharij ducem Canopi
Crudelem domui hospitum Charybdim;
Non taurus domitus furore præceps,
Qui Dictæa ferox premebat arua;
Non fregi æripedis potens volanti
Cursu cornua perbeata ceruæ,
Non mala Hesperidum dracone cæso
Sustuli preciosa raptor auri;
Non greges ducis abstuli triformis;
Non Amazonio potitus arcu
Inferni Iouis arua victor altas
Lustraui Stygio stupente cætu;
Non, qui tergemino tonabat ore
Custos Cerberus inquietus orci,
Meas pertulit impotens catenas;
Nec solem vetitum, polumque vidit
Me ductore silens micante corde.
Non ceruice tuli potente Cælum
Athlantis vice languidi; haud peregi
Admiranda alia, Hercules tamen sum,
Hercules puer, ò tenete risum.

Descriptio Horti Allegorica.

FOns micat in medio læti pulcherrimus horti,
Qui, dum multifidus erranti gurgite ludit,
Spumea saxa inter fluit, inter amœna vireta,
Florentesque vago fusus beat agmine gemmas;
Hæ tollunt animos fœlices rore marito,
Agricola Zephyro: patrijs nutricius alis
Ille volat; Veris genitor, placidissimus orbis
Arbiter, assiduique innutrit Veris honores;
Hìc rosa purpureas tollit de cespite pompas,
Hìc & virgineis niuibus velata renident
Lilia, dum violæ dulci ferrugine vernant,
Dum tenero surgunt prælonga papauera collo,
Chaltaque natiuo radiat spectabilis auro.
Pubescunt virides inter florentia gemmæ
Sydera, nempe herbæ, non quas legisse nouerca
Priuigno gaudet lethalis, at omne venenum
Omne nocens gramen procùl exulat; herba salubris
Tantùm, at multa viget, vix tot cognouit Apollo
Ipse repertor opis medicæ, quot gramina pubent,
Plena salutari fœlicia gramina succo:
Pectoris id reparat vires, at lumina clarat
Illud, cum reficit visum, hoc est vtile cordi,
Hoc humeris, laterique simul; iuuat ora, manusque
Illud, belligeris aliud fera vulnera sanat;
Leniturque alio capitis dolor.
Protrahit hoc vitam, longosque extendit in annos;
Mille iuuandi herbæ sunt hìc, & nomina mille;

Scilicet inuitæ deducunt flumina Parcæ,
Tertia dum ferro parcit, cupidasque coacta est
Mors herbis cohibere manus viduata trophæis.
Surgit in arcano pubescens sylua recessu
Libera fulminibus, Soli penetrabilis vni;
Hanc timet æstiuis torquere Canicula flammis,
Parcit & igniuomo latrare hanc Syrius ore:
Verna ibi temperies, nimio non victa calore,
Nec rigidæ patitur viduantia frigora brumæ.
Explicat hìc ramis latè spaciantibus vmbram
Perpetuùm frondens, magno dilecta Tonanti
Quercus, &, herculeos quæ cingit honora capillos,
Populus: ac hedera quæ nectitur vlmus amanti.

In Laudem Gabrielis Chiabreræ Poetæ clarissimi.

VT blanda ridet nescia flebilis
Fatis Poesis, prodiga luminis,
Proh qualis augusto refulget
Irradiata genas nitore!
Proh digna regnis, ac diademate
Stellante gemmis versicoloribus
Virago, docti nata patris
Præsidis Aonidum cohortis!
In fronte regnum gratia collocat,
Vincunt ocelli sydereas faces,
Et labra florem purpurantem
Numinis Idalij cruore.

Florescit

Florescit ostro blanda plicabili
Ceruix comarum, textile quam bene
Distinguit aurum, quod catenas
Nectit amantibus inuidendas.
Intexta gemmis, ebria murice,
Ludentis auræ flamine molliter
Pulsata ludit virginales
Palla modò fluitans per artus,
Flores ameni germina temporis
Innectit ardens dextera lilijs
Rosasque, narcissosque miscens
Floriferas opifex corollas
Edocta pridem texere, scilicet
Ut læta vernis syderibus comas
Depingat augustæ nitorem
Frontis inocciduum coronans.
Fallor; recenti tempora Pindaro,
Quem clara regni terra Ligustici
In lucis auras fudit altrix,
Impediet merita corona.
Iò triumphe, ò dicite candida
Vatum caterua, & flebilibus modis
In æquor Eoum fugatis
Insolitum canite ò triumphum:
Longè at prophani, sacrilega Deum
Qui voce carpunt, quique nocentibus
Modis iuuentæ non pudicæ
Ingeminant cyprium calorem.
Adeste Musæ, virginea ò cohors

 Rorisque

Rorisque puri fundite gurgitem,
Vestrique alumni fronde sacra
Emeritum decorate culmen:
Ac tu canori verticis arbiter.
Hùc verte præsens ambrosium caput,
Festamque vestem sume crines
Daphnide virginea reuinctus:
Huc fer canentem nobilius lyram,
Plectrumque eburnum pulcher amabili
Fulgore præstans, & leporum
Agmina duc generosa tecum:
Qualis Gigantas cum domuit feros
Inuicta summi filia Numinis,
Armata telo præferoci
Anguiferos populauit artus,
Victaque pollens Gorgone montium
In ora vertit saxea montibus
Pares Gigantas fulminatis,
Pectore se valido ferentes;
Victoriali carmine Pallada
Neruos loquentes celsius increpans,
Et laudis ornasti corona
Virgineos recinens triumphos;
Sic ò triumphum Vatis amabilem
Plaudentis agros tolle per ætheris,
Ac dexter ingenti triumphum
Voce canas, & iò triumphe.
Iam cerne famæ non pereuntibus
Euectus alis tollitur arduùm,

Terras

Terras iacentes ac perosus
Sydereos repetit penates.
Viden? bisulco panditur æthere
Ignota priscis semita Vatibus,
Candore præfulgens niuali,
Atque nouis decorata gemmis.

De cane lusitante folle ventoso Florentiæ Anno 1626. in platæa S. Crucis.

CErne, theatrali canis ambitiosus in orbe,
Tympana dum reboant, ludicra bella gerit.
Æmulus atque viris generosi pectoris ausu
Ventoso ludit folle decoris amans;
Insequitur follem pernicior alite, dextram
Qui prædatricem non habet, ore capit,
Se miscet pugnæ, pubemque imitatur anhelam,
Si currit, currit, si manet illa, manet.
Ingenium docilis miror canis; hunc ne creauit
Natura in ludos ingeniosa Ducis?

De Ludouico XIII. verè Christianissimo Galliarum, ac Nauarriæ Rege ab Equite Marinio huius sæculi Principe Poeta celebrato.

ERgo ne inornatum patiar te carmine nostro,
Marte satus Musas qui, Ludouice, foues?
Non id maiestas patitur tua, non tua virtus
Fusa per Eoas, occiduasque plagas;

Vtraque

Vtraque nempè volat pennis euecta canoris,
Ex alis famæ quas rapit altus honor.

Francifco Rondinellio .

ERgo ne te cepit male nata obliuio noſtri,
Vis animæ, vitæ vita, decuſque meæ?
Ergo ne perpetuùm taciturnas ducere luces
Te iuuat, ò noſtri non memor, alter ego,
Quando erit, vt carum ſitienti lumine nomen,
Quæque valent hoſtes flectere, verba bibam?
Rumpere iàm tempus, minùs æqua ſilentia rumpat
Index fraternæ littera amicitiæ.
Eſt cui lingua triplex, qui voce, & corde, manuque
Eloquitur, verbis gaudet honeſtus Amor,.
Verbaque ſi deſint, hic ſigna loquacia dextræ,
Nutrimenta ſui candida nempè cupit;
Scilicet ille loquax, atque artes natus ad omnes
Eloquio ſocios nobiliore beat;
Teſtis, ab exortu qui caſſus voce Nerettus
Verboſa expreſſit omnia quæque manu;
Nempe ſalutatus reddebat & ille ſalutem,
Dextra, non poterat qui ore, notabat aue,
Complexus digitis orbem vocalibus altus
Expreſſit rerum tot ſimulacra faber.
Exprimo & ipſe tui ſimulacrum mente loquaci,
Idque memor ſemper lingua ſecunda refert,
Cynthia ſeu famulo, ſeu Phœbus in æthere regnet,
Franciſci nomen nocte, dieque ſonat.

Ipſi

Ipsi te muri, tectumque, librique salutant,
Per me tu volitas docta per ora virum.
Conuiua & Medico, dum Bacchi munere fundor,
Opto tibi niueos ore bibentes dies:
Hæc amor edocuit cordis regnator honesti,
Hæc ad te noster scribere iussit amor:
Nil magis infensum, quàm mutum pectus, amori est,
Si me frater amas, scribe loquente manu.

De fure, qui aureis catenis raptis velocissime fugit.

VIden? euolat euolans catenas
Aureas vafer hic manu rapaci:
O faxit Deus, his miser ligetur
(Fiant ferrea vincula hæ) catenis,
Vt qui nunc duplici modo euolauit,
Possit amplius euolare nullo.

De misero lasciui amantis obitu semifictum argumentum.

PRædo pudicitiç cupido dum lumine sorbet
Pupam sub viridi frondis honore latens,
Ac teneras vellit digitis errantibus herbas,
Hunc mala lethiferis inficit herba comis;
Atque venenato venas complexa liquore
Non expectatam fert truculenta necem:
Virginei floris vindex est, virus, amantes,
Mel dum vos miseri cernitis, heu bibitis.

In Obitum Marini Poetæ præclarissimi.
Sylua.

ITe, ite flebiles
Sine lege versus:
Scilicet exlex dolor insanus
Omnia legum vincula rupit,
Cum Parca vitæ stamina ruperit
Vatis amabilis,
Vatis heu lacrymabilis,
Flebili heu Musis cecidit Marinus
Funere maximus;
Ille ille flos leporum,
Ille ille flos decorum,
Ager ille gloriarum,
Illud grande Gratiarum,
Quod iniqua nimis
Mors exhausit sitibunda mare.
Jte, ite flebiles
Sine lege versus:
Dextera lacrymas ede loquentes,
Oculi tacitos fundite versus,
Eheu, eheu, eheu, eheu,
Velle crines, scinde vestes,
O prænobilis arbitra regni,
Jnclyta Parthenope,
Viuax Hesperiæ parentis astrum,
Fulgens orbis ocelle blandientis,
Fax Vrbium Sororum,

Viuo

Viuo fęlix, rapto infęlix
Ipsa Marino.
Magis infęlix; quò mage fęlix;
Effunde heu totas lacrymis habenas,
Scilicet illud
Mare gratiarum
Mare lacrymarum
Par ciet, vndas,
O Sebethe, gementi
Flebiles ministra,
Tuque, ò Synceri carmine Vatis
Inclyta Mergilline,
Volue lacrymantes aquas,
Syncerum illacryma recentem,
Actius alter est Marinus;
Tuque Nympharum docilis caterua,
Quæ natales colitis fontes
Parthenopæi regni,
Quæque montes, quæque riuos,
Quæque Syluas, quæque prata
Syderibus redimita vernis,
Ite in lacrymas, ite perennes,
Fundite salsos, fundite riuos,
Eheu, eheu, eheu, eheu
Victus iniqui turbine læthi
(Flebile fatum) cecidit vestri
Flos ille campi,
Decor ille montium,
Gloria nemorum

Fontium voluptas,
Fluminum venustas,
Iris amenæ gratior oræ;
Spargite frondes, spargite flores,
Fundite lymphas, fundite rores
Super auritum Vatis tumulum,
Vester vt virescat flos,
Vt vestra lux refulgeat,
Quam tenebrarum lurida mater
Extinxit, vestri ah luminis inuida,
Inuida gloriæ mors.
Ite, ite flebiles
Sine lege versus;
Ite perennes
Sine lege luctus.
Gratia crines scissa decoros
Emerito patrem funere prosequere;
At sine mundo;
Mors ornatum despicit omnem,
Non decet mortem nisi mortis vmbra
Nullis picta nitoribus;
Nullis fusa coloribus.
Ite, ite flebiles
Sine lege versus,
Ite perennes
Sine lege luctus;
Oculi mutos voluite versus,
Scribe loquaces dextera luctus,
Eheu, eheu, eheu, eheu.

De

De ſupra ſcripta Sylua.

QVæ nat per mare grande lacrymarum
Deflens funera maximi Marini
Quouis iudice lacrymoſa ſylua eſt;
Quæ nat per mare dulce gratiarum,
Quod in pectore claruit Marini,
Quouis iudice gratioſa ſylua eſt.

De Iacobo Soldanio Patritio, & Academico Florentino Satyrarum egregio ſcriptore.

EXprimit arguto maleſanos carmine mores,
Et vitia inſurgens acrins inſequitur;
Quis referat charites, luſuſque, & ſcommata centũ,
Libera ſæpe quibus carmina nobilitat?
Hæc grauitas leuat, ac ſimulacra loquentia rerum,
Dantæo nunquid gurgite vena fluit?
Hæc non læthifera mentes dulcedine captat,
Namque ſalutarem miſcet amaritiem,
Scilicet in patera dulci eſt mors ſæpe, ſalutem
At medicina ægro reddere amara ſolet.

De Thaide flumine obruta.

ORbis prodigium infœlix, & Scylla pudoris
Fluminis vndantes perfida findit aquas.
Numinis hanc vindex flumen premit, impia
cuius

Mens

Mens ruit ignitas ad Phlegetontis aquas.
O lepidum fatum, petit illa è flumine flumen,
In quam coniurant ignis, & vnda simul.

De eadem.

DVm nat flumineas meretrix infausta per vndas
Arcana scelerum mole grauata perit.
Obruit hanc fluuius, quam torquet in æquora, tantum
Scilicet indignans sustinuisse nefas.

De Cęsare milite muliebri, & gloriabundo Fictum argumentum.

VAne quid illustri tu nomine Cæsaris alti
Turges, quid tumidus Cęsaris acta canis?
Tu qui fęmineo mollitus pectora luxu
Jmbelles indo nectis honore manus;
Sanguine quas hostili, & honesto puluere belli
Aspersisse decet, Cęsaris vmbra leuis,
Cęsariemque super liquidos diffundis odores?
Non es tu Cęsar, Cęsariatus at es.

De

De Carolò Strozza, Ioanne de Garbo, Michaeleangelo Bonarota, Petroantonio Guadagnio, & Francisco Segalonio Florentinarum antiquitatum indagatoribus solertissimis, ac peritissimis.

PRisci temporis agmen ò peritum,
Facta quod patriæ vetustiora,
Stirpium seriemque, originesque
Rimaris, memorique mente seruas,
Qua te laude feram? tuum modestus
Breui carmine prædicabo nomen;
Dignum viuere scilicet tot annos,
Quot in mente geris, mihi videris.

Ad Serenissimum Principem Ioannem Carolum Medicen.

O Qui dulce bibis de lumine lumen auito,
Fax noua sceptriferæ gentis, & vrbis amor,
Cuius in augusto regnat clementia vultu,
Et grauis ambrosio purpurat ore decor;
Quem Mars laurigeris cupit illustrare triumphis,
Pallas & emerita nectere fronde parat.
Excipias hylari Vatis munuscula fronte,
Non refugit magnus munera parua Deus.

De Vere redeunte Chorus Nympharum.

ITe Sorores, depicta micant
Ubi centeno sydere prata,
Vbi nascentis florida Veris
Agmina rident, gramina pubent,
Munera vernant, lumina fulgent;
Ite Sorores;
Ite, maligni temporis horror
Zephyri blando flamine victus
Sua terga dedit dein rediturus.
Montibus altis cecidere niues,
Vestis colles hærbosa tegit;
Jte Sorores.
Flumina pigro resoluta gelu,
Duris tandem libera vinclis
Facili ducunt agmine lymphas,
Gurgitis almi vitreas Nymphas,
Quæ cognatas candore niues
Scilicet æquo iudice vincunt;
Ite Sorores.
Sylua comanti rediuiua viret
Nexa corona, licet inuito
Borea, flatu qui bellanti
Crinale decus populatus erat
Rigidus nemoris prędo comantis,
Cui modò Zephyrus reddit honorem;
Jte Sorores.
Ecce canentum turba volucrum

Nato

Nato geſtit garrula Vere,
Nato ludit blandula Vere,
Meliciſque modis muſica pubes
Flamina mulcet, ſydera lambit,
Ite Sorores.
Ecce virenti ludit in agro
Petulans hędus, nubilis agna,
Agmen equorum, ſyluæque greges,
Vrit amanti ſcilicet igne
Corda ferarum, corda virorum
Amor arcanus, regnatque Venus,
Ite Sorores.

Deſcriptio Euryali Virgiliani.

HVic tenera florens vernat lanugine vultus,
Perque humeros errant molles ſine lege capilli,
Aureus hos fulgor pingit; quæ ſydera vincunt,
Irradiant in fronte faces, & labra renident
Murice cognato; dentes, collumque pruinis.
Illius in vultu ſedem poſuere lepores,
Et Charitum iurata cohors, & Copia fandi
Aurea, mellito quæ flumine plurima currit.

Deſcriptio tempeſtatis.

CVm mare, cum ventis, cum fluctibus, atque procellis,
Cumque poli certat nauita ſyderibus.

Desuper horribili sordet caligine cęlum ,
Atque irata Iouis regia celsa tonat :
Impius at fluctus iaculatur in astra rebelles
Pontus , & ex imo gurgite sæuit aquis .
Terrificant Hyades , & crebra tonitrua mentem ,
Fulgura , & in miseram fulmina torta necem .
Aspera luctantes committunt prælia venti ,
Secum bella gerunt , bella gerunt ratibus .
Iàm dubius pugnæ , dubius iàm nauita vitæ
Fluctuat æquoreis fluctibus ipse magis .
Quid faciat ,quibus armis se tuatur ab hoste
Multiplici , certet queis miser auxilijs ?
Nempe Notis æquor fauet auxiliaribus vndis ,
Fert socias Zephyro flamma trilinguis opes.
Nùm ventos sibi non fidos sibi fędere iungat ?
Fratribus ah non est , hosti erit ergo fides ?

Prò Nauigatione Illustriss. Principis Franc. Cardinalis Barb. Vrbani VIII. à latere legati ad Reges Galliarum, & Hyspaniarum pacificandos Votum.

EXit alite nauis alma fausto ,
Quæ trans Hesperiæ parentis oras
Ducit Hesperiæ in sinus remotæ ,
Galliæ propioris inque portus
Regem purpurei iubar Senatus ,
Orbis propitium precantis astrum
Florem floriferæ vrbis emicantem .

Illam

Illam tergemini ſecunda mundi
Rectrix Aura leui beet volatu,
Dio flamine vela amata complens;
Nec non Aligerum vagæ phalanges
Impellant per amica regna ponti,
Hunc non biſtonio rigore pennas
Armatus Boreas, graui nec Auſter
Fętus turbine miſceat procellis;
Pontus rideat ò tacente Cauro,
Et quocunque maris quieta turbat
Arua flamine fluctuum parente,
Vnus arbiter æquoris beati
Modo ſit Zephyrus, tamen ſupernæ
Auræ ſubditus huic curulis alas
Præbeat, quibus illa marmor æquum
Peruolet ſupera cohorte ſepta.
Audior: patet en biſulcus æther,
Manat obſequioſa turba Cęlo,
Ac lęuùm intonat axis imperator,
Orbem circuit orbe diſcolori
Iris, ſanguineo haud rubens nitore,
Quo notat miſeri cruoris imbres
Minans funera Regibus cometes;
Luce ſed radians benigniori;
Signat ſcilicet Iris alma pacem,
Quam Regum feret arbiter potentum,
Pacis arbiter vnus, atque belli.

Ad me ipsum in obitu Patris mei Camilli Senatoris Florent., ac Præfecti Pisarum.

QVid parco lacrymis? fons luminis aruit, eheu:
Flebile qui flumen nunc sine fonte fluet?

In laudem Ruris, & vitæ rusticæ.

PRosopopæia Masottij Rodulphi Patritij Florentini, de quo duas Odas composuit Bartholomæus del Bene Poeta, & Patritius Florentinus, quas Iacobo Pittio Senatori inscripsit: in altera de tranquillitate animi, vitaque rustica, sed nobili Masottij agit, celebratque Historiam Florentinam Iacobi; in altera describit tenue conuiuium Masottij, de quo etiam in Epistola ad Iacobum fusè scribit.

Elegia.

IAm mea flora vale, patrijque valete penates,
Me virides syluæ, me ciet almus ager:
Rura colam posthàc; meliori fusa metallo
Rure dies nobis, candidiorque fluit.
Sunt ibi tranquillæ felicia commoda vitæ,
Curarum domitrix regnat amica quies:
Et pax rorantes agitans fœcunda quadrigas
Innumeras cornu diuite fundit opes.
Hæc florum spargit nimbos, hæc nectaris imbres,
Dum

Dum placido fluuius gurgite lambit agros ;
Musica dum volucrum pubes frondentia sylua
Tecta super liquidis irrigat astra modis ;
Et vitrei fontes grato per amata susurro
Saxa cadunt, volucri dum fugit vnda pede :
O ego quàm cuperem vitreis lusisse sub vndis,
Impatiensque æstus occuluisse caput ?
Quàm cuperem hamata piscator arundine captos
Prædari pisces, nexilibusue plagis,
Aut volucres auidas visco captare doloso,
Perfida mentitam dum parit esca necem :
Seu leporem geminum catulo superare volanti,
Retia seu ceruis tendere, siue lupis ;
Vmbrosumque nemus lustrare, ac tecta ferarum
Frondea, Marmaricis non habitanda iubis.
Iam videor mihi per syluas errare comantes,
O mihi quàm dulce est incoluisse nemus.
Nempe choro Aonidum, & patri gratissima Phœbo
Sylua Poetarum fertilis agmen alit ;
Format & ignaro pastorum ex agmine Vates,
Qui sociant calamis rustica verba cauis,
Hæc tamen errantes ducunt per saxa capellas,
Atque auidum frænant imperiosa pecus :
Insinuant somnum bibulas cantantis in aures,
Dum fessa in tenero gramine membra locat.
Excubias agit arrecta vigil aure molossus,
Latratuque procùl imperat ire lupos.
Ille greges seruat custos, vt debita lactis
Munera pastori, velleris atque ferant.

Harum diues opum pastor preciosa metalli
Pondera, quæ pariunt perniciem precio,
Et populi fasces, miserique insignia Regis,
Auratasque trabes, ærisonasque fores,
Spernit & augustos operosa mole penates,
Qui rigidis lambunt sydera celsa comis,
Inuidiæ plenos, fraudum, fœtosque dolorum,
Mortis &, insanum quos manet exitium.
Securos colit ille lares, castumque cubile
Natorum caro cum grege, cumque patre,
Candida cui coniux epulas apponit inemptas,
Vinaque securis largiùs hausta cadis.
Vt liquor in vitreo spumat gratissimus orbe?
Auro non emptus, aureus ille adeò:
Auro alius, gemmaque bibat: Virus latet auro,
Fertilis in domini perfida gemma necem.
Gemmatas alius vestes, & murice pictas
Iactet, & arcanas semper egenus opes,
Iuratas & opum comites in pectore curas
Nutriat, & dubio ruminet ore dapes.
Incertus vitæ, dominique timoris in vndis
Fluctuet, erepto nauis vt orba duce:
Ast ego calcatis opibus, populique fauore
Inuidiosa libens munera parco alijs.
Me iuuet agricolæ in morem gratissima campi
Iugera, & agrestes incoluisse lares.
Hìc animi regina quies, vitæque beatæ
Arbitra fœlices imperat esse dies,
At procul esse iubet curarum examina centum

Ite

Ite procul curæ carnifices animi.
Est procul imperij sitis execranda, malorum
Nutrix: & scelerum fertilis vsque parens,
Hostis & ipsa sui, nigro quæ dente cerastas
Rodit auernales, exulat inuidia.
Et cupidus mortis, qui dissipat agmina Mauors,
Sanguineos agitat qui truculentus equos,
Quem sequitur luctus, quem fraudum exercitus ambit,
Atque iræ; atque horror, ac furor, ac rabies,
Et Mors funereis æquat rapidissima pennis,
Scilicet vsque suum mors comitata ducem.
Hæc tamen in tristem magnorum armata ruinam
Agricolæ patitur longius ire dies.

De Serenissimis Principibus Mathia, & Francisco Mediceis fratribus:

Saluete, ò pueri, natalis sydera Cęli,
Quæis Ledæ cedit progenies gemina:
Scilicet in vestra radiant sic lumina fronte,
Noctis inocciduos vt superent oculos.
Candida germano facies depingitur ostro,
Æthereum roseo regnat in ore iubar,
Et pudor, atque decor, cognataque turba leporum,
Et quæ tergemino Gratia fonte cadit.
Castora contemnens, & fratrem Florida pubes
Vos posthac, veluti sydera fausta colet.

De-

Descriptio Iris.

SOlis ab oppositi radijs & luce parente
Lucem haurit centum variata coloribus Iris,
Solis alumna, soli nitor inclytus, aurea picti
Gemma poli, patrij flos aeris, arbitra nimbi,
Quæ prius infensos mansuro fædere iungit
Cælicolis homines ter blandum pignus amoris,
Stemmaque diuini; melioris nuncia sęcli.

In Laudem Vrbani VIII. Sum. Pont.

PHębe nutricem coluisse syluam
Parce, & augusti iuga sacra montis,
Et choro septus dominantis Arni
Vise fluenta;
Sed laboratam digitis magistræ
Palladis vestem, resonumque fratris
Mercuri munus cape martiali
Pulcher honore;
Pone sed plectrum leue, quo Tonanti
Nempè dilectos recinens puellos
Blanda tentasti leuiore ludens
Stamina cantu;
Sume, quo maior domitos Gigantas,
Arma victorumque Deum, Iouisque
Sparsa Phlegræis radiante dextra
Fulmina campis.
Hoc Lyræ neruos anima loquacis

Blan-

Blandior tollens sonitum, Quirini
Principis laudes medulare, nostrum
Dirige plectrum
Siue, quas Vatum pater Arnus vndas
Voluit, augustæ medium quieto
Vrbis, ac moles superis minantes
Dum pede lambit,
Redde vocales teneri magistras
Vatis, irroret modo me canorus
Arnus, altricis noua pompa Floræ,
Alter olorum;
Mellis vt flumen referam loquacis,
Quo fluit rector venerandus Orbis,
Alma qui plectro melior latino
Sceptra maritat.
Siue virtuti diadema laudis
Texit agnatæ faber inuidendus,
Ac tuum Phœbo celebrande nomen
Ciampole clarat,
Siue Chiabreram volitantem in astra
Alitem attollit simili volatu,
Stroctium aut Vatem, lyra cui perennes
Nutrit honores.
Siue regnantem celebrat verendum,
Quem dedit terris generosa mater
Gallia Heroum, inseruitque cœlo
Unica virtus.
Siue dum fratris geniale germen
Aureis armat monitis, dolosæ

Pestis

Pestis ut vitet malè blandientis
Dulce venenum.
Optimus Vates, patrui verendo
Namque signatas pede cum recurrit
Semitas pernix iuuenis latino
Fulgurat ostro.
Huius ò quantum decus ardet, ò quæ
Sylua succrescit generosa laudum,
Quam virescenti pater usque Phębus
Ditat honore.
Summus hanc lęui moderator axis
Seruet illęsam trifido furore
Fulminis, lucosque alios trilingui
Terreat igne:
At sacras Princeps Latius secures
Stringat in turmas pietatis orbas,
Quæ truci stipant Asię cruentum
Agmine Regem
Digna sic albis numeret lapillis
Sęcla bellator pius, usque fęlix,
Spargat & sacrum duce Sole regnum
Orbe subacto,
Quem premit sęuis religans catenis
Axis Eoi ferus imperator,
Qui miser subdit vitijs iniqua
Colla tyrannis.
Fallor, an Cęlo chorus è patenti
Labitur pennis humeros niuales,
Ac manus telis, triplicique septus
Pectora ferro?

Ducit hunc claſſis Michael beatæ
Signifer doctus facibus triſulcis
Fundere armati validus cohortes
Ditis Auernas.
Scilicet tanto duce præliantum
Agmen ò princeps inimica verte in
Regna Romanæ fidei, truceſque
Numinis hoſtes.
I, precor, fauſtis auibus, decorum
Ipſa certamen meditantur aſtra;
Iam tibi bellans parat arma proni
Regia Cæli.
Cerne telorum ſegetes cadentum
Igneas, his funde acies, rebellis
His datur cornu ſuperare Lunæ
Auſpice Chriſto.

Ad N.

QVid quereris dominæ fallacia verba doloſe?
Thaidis eſt munus fallere, Thaida amas?
Per ſua non cauto fallax iurabit amanti
Lumina, per vitæ munera, perque caput.
Subdola mentito finget ſuſpiria corde,
Atque rudes veri ducet ab ore ſonos.
Nulla fides verbis, non menti candor; olores
Quæ niueo vincit pectore, corde nigra eſt.

Lusus de Iucundo. Fictum nomen.

IUcunde, non fratres, sorores non habes,
Iucunde, non tu frater es, non es soror,
Attamen es idem frater, atque idem soror.

In laudem Alexandri Adimarij Florent. Patricij, Academici, & Poetæ.

NVnc ore torquet fulmineo canis
In axe regnans ignea spicula,
Inops & undarum liquentum
Ignifluo pluit amne Cælum;
Quanto rigaret pectora gaudio
Visusque nostros, si remeabili
Diffusa tempestas ab axe
Vitrea peruolitaret agros?
Arrisit aer num sitientibus?
Vel Phœbus author ludit amabili
Insania me, vel ministrat
Faucibus ambrosiæ fluenta.
Dircæa sanè vena superstitis
E fonte manat Vatis, & vbere
Campos per etruscos refusa
Gurgite floriferos penates
Inundat, almi gloria Pindari,
Obliuioso quam tumulo ciet

Ales

Ales canorus, Phębi alumnus,
Famaque Pegasidum cohortis:
Ingens auorum nobilium decus,
Qui bellicosi robur aheneum
Foresis illustrat nitore
Aurifero melius renidens.
Quid nunc Foreses Herculea potens
Vi martialis pectoris arduum
Strauisse ductorem Thyphęo
Mole parem, validisque membris
Tumes Ghibellina agmina dissipans?
Quid purpurato sydere fulgidum
Se iactat Antistes Pisanæ
Egregius moderator Vrbis?
Phœbæa vincit gloria martium,
Ac vna vincit purpureum iubar;
Diuinitatis æmulatrix
Tergeminæ radiat Poesis.
Hæc ima terræ celsior inuidæ
Calcat volucri flaminis ocyor
Aura, per & nubes volantis
Fulminis aligero rotatu;
Cęlumque pennis vecta curulibus
Stipata tangit laurigero agmine,
Arcesque cognatas parentis
Numinis, elysiosque campos.
Ibi è fluentis nectareis bibit
Consors Tonantis patris, & æmula
Effingit Heroum colore

Sedula multicanente formas.
Has fabulosis carminibus tegunt
Vates, alumni scilicet ætheris,
Virtutis & fabri supremæ
Carmine constituunt beatos.
Testis cremato fortis ab Ilio
Dux, æquoris per mille pericula,
Centum per errores potitus
Italię fugientis ora;
Testis parentis gloria Thusciæ,
Insigne cętus laurigeri decus,
Sublimis ales, inuidendus,
Qui famulum volitans per Orbem,
Armatus ala qui gemina, & Iouis
Horrenda calcans mœnia tertij,
Purgantis ac regni per ignes
Ad superas remeauit arces,
At quò canentem, Calliope, rapis
Vatem? quadrigas ingenij leues
Iam flecte retrorsum, ac vocantem
Carpe via breuiore metam.

Extemporale

Ad Vincentium Capponium.

Salue, ò flos iuuenum, claræ fax addita genti,
Delicium Phœbi delitiæ patriæ.
Affulsit diuina Venus tibi sydere fausto

Mune-

Muneraque effudit Iupiter æthereæ.
Te superus natum obstetrici Amor Iride cinxit,
Gratia te placido fouit alumna sinu;
Teque Heliconiades puerum excepere sorores,
Phœbus & excoluit arbiter ingenium.
Fronte iubar, risu lepor ardet, in ore venustas,
Suada beat linguam, lumina pingit Honor.
Corporis at formam celebro quid carmine? Mentis
Gratior in pulcro corpore forma nitet.

Vincentij Capponij responsio.

ET Tagus & Ganges te norunt, prospice, Gadde,
Tollendo immeritum ne tua fama cadat.

De Vere aduentante.

IAm reluctantes animas catenis
Frenat horrenti residens in antro
Æolus, sceptroque potens trabali
Temperat iras;
Scilicet solùm Zephiris habenas
Laxat effusas moderator vltrò,
Vt vaga flatus genialis aura
Peruolet orbem:
Floret ò tellus Zephyro colono.
Ruris, herbarumque micant virentes
Millium crines; bona discolori
Iride florum

Arua

Arua pinguntur; Veneris cruento
Murice effulget rosa, diua florum;
Caltha natiuo radians in auro
Ardet, vt astrum.
Flebili inscriptus lacrymat querela
Ille flos puporum, amor ille Phębi,
Atque de septemgeminis odorem
Crinibus efflat.
Ardet auratus crocus igne viuo,
Candicant viuis niuibus ligustra,
Liuor at blandus violæ ruborem
Gratiùs vmbrat.
Explicat vernas genialis auras
Aura vernantem volitans per orbem;
Nempe centenis oculis refulget
Florifer annus.
Non tot in cauda gerit inuidenda,
Quam rotat diuæ dominantis ales,
Quos parens olìm cytharæ loquacis
Abstulit Argo,
Patris interpres Iouis, ac Deorum,
Qui potens virga locat in beato
Orbe fęlices animas, leuesque
Trudit ad Orcum:
Ducit hac pastor veluti capellas,
Sed prior pennas posuit volantes,
Tegmen ac præsens, animatque iunctas
Blandus auenas:

Han-

Hauriens Argus ſitiente cantum
Aure læthalem fruitur doloſo
Gaudio vocis miſer, ah cruentæ
Neſcius artis;
Neſcius fati venientis aures
Pandit, at victos oculos ſopore
Claudit, haud omnes ſimul, & quietus,
Ac vigil idem;
Ille cuſtodes domuiſſe tentat;
Ferrea victor premit hos quiete,
Nocte reſtinguens oculos tot vna,
Nocte perenni.
Huius edoctus genitoris artes
Duxit Amphion ſcopuloſa montis
Viſcera, & plectro modulante muros
Condidit vrbis:
Duxit ac rupes, comiteſque ſyluas
Thracius Vates digitis canoros
Barbiti neruos animans fluentis
Arbiter vndæ;
Hanc ligat blandis facilem catenis,
Siſtere ac cętus ſolitus volantes,
Siſtere & Cauri glacialis auras,
Siſtere & Euri;
Ac Noti fręnans, Boreæque vires
Arbitro cantu, cytharaque pacis
Arbitra, & belli fera præliantum
Bella diremit.

Quin & expulsa feritate tigres;
Ac iubis vltrò positis Leones,
Agmen vrsorum docili sequutum est
Vngue canentem.
Ipsa concentu Iouis aula summi
Capta, & obliti properare cęli,
Phębus auritusque melos canori
Ebibit Orphei.
Quid moror? nigri fera monstra regni
Vicit imbellis, domuitque cantu
Cerberum nupèr triplicis tonantem
Fulmine linguæ;
Hic libens audit, tacitusque vtraque
Aure, quem incesto laniare dente
Credidit, victus dominoque collum
Præbet amicum;
Oris hoc sertis ligat is triumphans
Aureis; ferri procul ite vincla;
Ille nam victor, dominusque verè,
Qui ligat auro.

De Rege, qui detractori donauit aurum, fictum argumentum.

QVi rabido linguæ in Regem vomit ore venenum,
Xanto Rex auri pondera quinque dedit.
Obsequiosa cohors Regi dum suadet, vt illi
Excindat gladio vindice vipereum os,
Rex ait, ò proceres, linguam non cædere ferro
Infensam, ast auro claudere nempe decet.

In

In mortem Iulij Medicis Equitis D. Stephani, &c.

Qualis superbo turgidus agmine
Vinclis refractis aoliæ domus
Baccatur horrentes per agros
Fulmineo Boreas fragore,
Doctus feracem sternere frondium
Quercum, niuali quæ viget Algido,
Stirpesque diuellit comantes
Indocilis cohibere vires.
Sic execrando tristior impetu
Mors hostis illustrem in Medicen furit,
Armata quem tristi bipenni
Strauit humi, rabiosa victrix.
Quid nunc honores gentis amabiles,
Quid sceptra magnorum inclyta principum,
Fascesque regnantum verendos
Flebilibus referam Camænis?
Quid elegantis pectoris hospitam,
Vultu nitebat quæ modo, Gratiam,
Quam blanda maiestas fideli
Nexa adamante soror tuetur?
Quid & iuuentæ purpureum iubar,
Mentisque dotes ingenuæ graues,
Quam semper insignis colonus
Artibus excoluit supremis?
Hinc inuidendis clarus honoribus,
Felix secundo flamine principis

Orator à nostro remotum
Cardine Regem adijt Britannum,
Dignus potentes visere principes
Rerum peritus, consilij ferax,
Edoctus artes, & sagatæ
Palladis, & varias togatæ.
Testes Hetrusci principis agmina,
Quæ temperauit munere splendidi
Functus parentis, quem senatus
Florigeri veneramur astrum;
Testisque rector nobilis Insubrum,
Summus cateruæ Ductor Ibericæ,
Qui militare sensit acris
Consilium Medicis, manumque
Hùc bellicosæ præmia dexteræ;
Hùc eruditi munera verticis
Accerse frondes, quæ virenti
Impediant Medicen corona.
At, ò sororis fatiferæ manum,
Crudumque mortis vulnus ahenea?
Quid atra conceptos triumphos
Eripis exitio cadentis?
Mortis trophæum est, qui spolia hostibus
Optima victor credidit altior
Raptare, & obstantes cateruas
Sternere fulmineorotatu.

Ad Iacobum Strozzam Comitem Imperij, Dynastam Sciaratental, Cæsaris à cubiculo, Ductorem . . . . . . Equitum consobrinum amatissimum.

O Nouum sobolis iubar vetustæ
Salue, ò Martis alumne, ductor arde:
Cui crines pater impedire sertis
Mauors laurigeris, paratque centum
Victrici rapienda signa dextra;
Hoc lætus monumentum amoris ore
Fraterno excipias, tuique viuas
Gaddij memor, vt perenne nomen
Candidis pariat tibi Camænis.

Ad P. Tarquinium Gallutium.

CArminis alterni princeps, cui sacra reuincit
Vndantes auro casta Elegia comas,
Excipe nascentis carmen variabile Vatis,
Et placido varias lumine cerne notas;
Nam tibi submittit nostra hæc Elegeia fasces,
Atque tuum sceptrum prona, volensque colit:
Nempe tuis manibus tractata, oculisque nitorem
Combibet; hoc vnum sperat habere iubar.

Ad librum.

CAre libelle potes totum volitare per orbem.
Liber ab inuidia, nam minor inuidia es.

Ad Card. Vbaldinum Bononiæ Legatum.

CVlter laurigeri beate montis,
Cui frontem dominam coronat ostrum,
Cui dium ambrosiæ proprinat amnem,
Phębus agminis arbiter noueni;
Excipe ò placido secunde vultu
Nascentis tenerum poema Vatis,
Quod fasces tibi subdit imperanti,
Censorem quod amat minùs seuerum,
Bacchum scilicet id refert parentem,
Nam Bacchus rigidum fugat Catonem.

In laudem Iulij Strozzæ Poetæ Clarissimi.

IAm medium curru lustrauerat arbitra Cęlum
Vmbrifero, tenebris nox adoperta caput,
Sylua carebat auis cantu, risu arua rosarum,
Luce solum, pontus turbine, sole polus:
Languida fęlici dederam tùm lumina somno
Cum premeret victrix pectora fessa quies;
Ecce tibi (grata dum ludor imagine) flumen
Castalias gemino gurgite voluit aquas;
Nectarei spumant precioso è flumine fluctus,
Obruit en sitiens dia procella caput.
Naufragium fęlix; Charitum lepidissima turba
Excipit augusto pectora lapsa sinu,
Meque per ambrosias ducit fęlicior vndas
Et patrio gemmas diues in amne legit;

His

His opifex texit radiantem rara coronam,
Cui nunquam tellus vidit Eoa parem.
Ne iactes, Ariadna, tuum diadema, noueno
Sydere ab ęthereis quod tibi plaudit agris.
Scilicet illa tuis radiat formosior astris,
Hæc Iouis augustum nectere digna caput,
Nescia vox, tanto quis viuat dignus honore?,
Consulit artifices obsequiosa Deas,
Hæ mihi, gentili donum immortale Maroni
Porrige, cæruleos qui micat inter agros,
Quem sibi regnator Vatem delegit aquarum,
Cui vehit Adriacum gemmea dona fretum,
Quem tenet illustris mundi Regina liquentis,
Æmula quæ Romæ libera frænat aquas?
Cuius inocciduas fęlici carmine cunas
Concinit, Aonij gloria rara Chori,
Quem leuat æterni moderatrix Numinis aura,
Guiscardi cantu dum pia bella tonat,
Quem cupit emerita Phębus præcingere lauro,
Vt vireat doctæ munere frontis apex.
Talia cum biberem sitienti non vigil aure,
Somniaque, & somni rupit Apollo vias;
Scilicet in somnis laudes contexere Vati
Non decet, es medio concelebrande die,
Iuli, laurigeræ nupèr fax addita genti,
Quam mars, quam Phębus tollit in astra comes.
Ipse quid Heroas memorem, quos martius ardor
Egit in aduersos dura per arma duces?
Insubriæ Reges sensere, quid ardua virtus

Stro-

Stroctia; quid possit dextera fulminea
Hostica dum sonipes Vrbis propè mænia magnæ
Æmulus aligero curreret usque pede;
Nannius Insubres cum fregit, morte triumphum
Mercatus, viuit sanguine partus honor.
Sensit, & obstupuit victricia vela Leonis
Ire per undosum Thetis alumna fretum;
Sensit, & Ausonio diuisus ab orbe Britannus,
Quæ fuerit virtus, consiliumque Petri.
Quid referam domitos hostes, spolia ampla relata,
Captaque victrici mœnia celsa manu?
Stroctia nempè cohors Phœbo deuota parenti
Me rapit in laudes ingeniosa suas:
Titus adest resoni dux agminis, alite fausto
Qui petijt sacri culmina docta iugi;
Natus Apollinei sequitur Tirynthius orbis,
Qui Latium Herculeo sustinet ore polum;
Claruit ac mira qui rythmos arte Ioannes
Texuit, Etrusca tertia fama lyræ;
Fœmineique decor virgo Laurentia cætus
Cœlestes cecinit candida musa modos;
Digna polo syren, stupidas innoxia cantu
Virgineo mentes euehit astra super.
Has rapit ad superi venerabile limen Amoris,
Cuius inocciduo carmine mira canit.
Me tecum geminis, ò tolle per æthera pennis
Virgo, facer pennas, ò mihi nectat Amor,
Lucis inexaustæ clarato lumine fontem
Vt videam, triplici gurgite qui fluitat,

Hic illustris latinis carminibus, magistratibus, legationibus, gestis genuit Herculē Poetā Elegiacū excellentē, à quo vinci gaudeat, & glorietur pater.
Herculē ornauit oratione funerea Cælius Calcagninus.
Hic Io. Bapt. Lyricus Egregius, & facile princeps corū qui carmina vulgò Madrigali scripsere olim. Obijt ann. 1571. Hor.
Hœmonialis S. Nicolai Fratensis latines Hymnos edidit.

Ter-

Tergeminum lapsu qui diuite permeat orbem,
Dum circus paribus orbibus vnus adest;
Hunc vtinam, Iuli, fontem libemus olores
Aethereos inter, sydereosque Choros.

In obitum Philippi III. Hispaniarum Regis.

VVlt sibi certatim tellusq;, polusque Philippum,
Olli turba hominum: ast huic fauet aligerum;
Parca secat litem regalia fila recidens:
Sit diues tellus corpore, mente polus.

De Cæsare Cremonino Philosopho primario.

SAlue, ò tu Sophiæ magister, cui
Nostri Aristoteles, stuporque mundi,
Præstans Eloquij nitore puri,
Phœbo, ac Mercurio caput sacratum;
Qua te laude feram, haud scio, quid ergo?
Cum nescire reor, probè scio tunc.

Poe-

Descriptio diei nascentis.

ILlustrat dubio sitientes lumine terras
Nondum clara dies, tremulisque nitoribus errans
Verberat incertas Eoi litteris vndas.

Descriptio eiusdem.

IAm puer è patrio Phębus caput exerit amne,
Roriferumque ornat luce comante polum.
Phębęi radiant multo pro sydere crines,
Terraque natiuis purpurat alma rosis:
Quot radios, totidem diffundit lumina Phœbus,
Queis videt omnigenas Orbis amatus opes.

De signis marmoreis.

ASpice Thyrreno ductos è marmore vultus,
Atque auidos visu pasce oculos iterum;
Cernis, vt ora hac spirent oribus æmula viuis?
Absque anima viuunt? spiritus ille fabri est.

In

In N. pro H.

IAm lacerare hunc parce, Iouis nutricius est hic;
Est scelus affines carpere numinibus.

De Illustriss. & Excellentiss.
Principibus Thadeo, & Antonio Barbarinis
Vrb. VIII. S. P. Nepotibus ex Fratre
Carolo S.R.E. Imperatore.

VOs quibus attollam numeris, par nobile fratrũ?
Gratia vos anteit, vos comitatur honos;
Virtutumq; cohors, laudumq; exercitus armat,
Ornat & ingenij gloria tèr lepidi.
Mel vestras animat voces, nam verba loquentum,
Quæ nectunt animos, mellea vincla reor.
Quid patrios celebrem fasces? me iudice maius
Præbere in tanto cardine se facilem.

Ad N. Sacerdotem paruæ staturæ, sed magnæ eruditionis.

ME puerum, pupumque voceas, pater optime, namque
Paruus ego, paruus tu quoque, pupus eris.

Descriptio Veris Claudiani Stylo exarata.

ARboreos agitat ludenti flamine crines
Lasciua Zephyrus moderator amabilis auræ,
Vestit & herboso lætos velamine campos,
Almaque florigeris distinguit prata coronis,
Fęcundus genitor florum, quo patre superbit
Florea progenies, cęlestibus æmula gemmis.
Cernite, proh qualis natiuo fulgeat auro
Caltha pruinosum perferre ignara rigorem,
Qualis & Idalio radiet saturata cruore
Dux rosa florentis non exæquanda cohortis:
Lilia virginei vt pandunt vexilla pudoris:
Vt viola æquoreos imitatur cærula fluctus;
Vt pallet fatum illacrymans Hyacinthus acerbum,
Vt propria turget narcissus imagine captus,
Ebibit ac vitam, mortem qua duxit, ad vndã:
Libera iam currunt glaciali flumina nexu,
Et pelago soluunt vndarum mole tributum:
Squamosumque genus natiua per æquora ludit,
Ludit & in pratis pecudum lasciua caterua,
Dum nouus in terris regnat cum matre Cupido,
Qui domat horrendos lunatis dentibus apros,
Ore lupos, villis vrsos, ac vngue leones,
Lethiferosque atri serpentes tabe veneni;
Nunc volucres regni vocalis turba virentis
Artifici varios meditatur gutture cantus,
Vt nato intexat laudum diademata Veri.

De

De N.

QVi colit egregius Lauinia rura colonus,
Regibus æqualem ſcilicet eſſe reor.

Ad Illuſtriſs. Franciſcum Treuiſanum Patricium Venetum.

Extemporale.

QVàm benè diuerſos agili das corpore ſaltus,
Flos iuuenum, Venetæ delicium patriæ:
Quàm benè bella cies ferro ludrica magiſtro,
Belligera iuuenem dum premis arte ferox:
Quàm benè vocali longè tu blandior Orpheo
Auditam arboribus ſollicitas cytharam:
Auritæ en currunt ſyluæ, volucreſque volatum,
Et fluuij curſum, frænat & aura ſonum.
Nempè tuo reſonans Numen latet ore, iuuentæ
Qui flore æternus vernat Apollo puer.

De Dominico Molineo Senatore Veneto Primario.
Extemporale.

Nobilitas, census, grauitas, prudentia, virtus
Dicitur vnius nomine Dominici.

Ad Flauium Querenghum Canonicum, ac Professorem Philosoph. moralis in almo Gymnasio Patauino.

Interpres Sophiæ, colone mentis,
Alti cor patrui, medulla, lumen
Doctrinæ lepor, atque alumne Phœbi
Quid meos cupis ò videre versus?
Versus delicias noui Poetæ,
Sed parum lepidas; parum elegantes,
Hos cum corde tamen, Querenghe, mitto,
Cordatos igitur nequis negare.

Scilicet Antonij Latini, atq; Etrusci Poetæ Clariss.

FINIS.

INDEX POEMATVM.

LIBRI PRIMI.

POEM. LIB. II.

De

De-

F I N I S.

Authoris Admonitio.

SI quis in hoc opere offenderit Fortunam, Fatum, & alia id genus verba, ſciat his me vſum fuiſſe more ſcriptorum, maximèq; Poetarum, & in eo ſenſu, qui admittatur à Sacris Theologis. Equidem intellectum, voluntatem, & ſcripta mea omnia volens, & libens ſubmitto irrefragabilibus Decretis Sacroſanctæ Religionis, atq; Eccleſiæ Apoſtolicæ, Catholicæ, Romanæ.

